БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 84 (17.664). • 11 апрель 1980 йил, жума • Баҳоси 2 тийин.

110

БИЗ — СОВЕТ ХАЛҚИМИЗ

ПАРТИЯНИ, ДЎСТЛИКНИ, БАҲОРНИ ШАРАФЛАЙМИЗ

10 апрель куни Тошкентда бўлиб ўтган мушоира кечасида Москва, Тошкент, Тбилиси, Кишинев, Ереван, Олмаота, Фрунзе, Душанба, Боку, Элистадан келган шоирларнинг шеърлари жаранглади. Партияни, дўстликни, совет кишиларини шарафловчи, баҳорни шарафловчи илҳомбахш сатрлар мамлакатимиз қардош халқларининг тилларида ўқилди.

Мушоира кечаси — адибларнинг «Биз — совет халқимиз» мавзуига бағишланган Тошкент учрашувидаги марказий воқеаларнинг бири «Литературная газета» редакцияси билан Ўзбекистон ёзувчилар союзи уюштирган учрашув республика пойтахтида икки кун давом этди.

Кўпгина шоирлар Тошкентдаги учрашувга ўзларининг янги шеърлари билан келишди. Бу ерда шу баҳор кунлари Тошкент кўчаларида — дўстлик шаҳри, ёркин фестиваллар шаҳрида кўрган-кечирганлардан олган таассурот остида ижод этилган шеърий асарлар ҳам янгради.

(ЎзТАГ).

ЁШЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Шу куни Я. М. Свердлов номли концерт зали одамлар билан лиқ тўлган эди. Республикадаги энг йирик олий ўқув юртларидан бири — Тошкент медицина институтининг студентлари ва ўқитувчилари машҳур совет ёзувчилари, шоирлари, драматурглари, адабий танқидчилари билан учрашмоқ учун шу ерга келишди.

Институт ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ў. О. Орипов учрашувни очатуриб, мамлакатимиз барча халқларининг экономикаси ва маданиятини юксалтириш ҳамда равнақ топтириш тўғрисидаги тинимсиз ғамхўрлик учун, олий таълимни, медицина фанини ва соғлиқни сақлашни ривожлантиришда рус халқи ва бошқа қардош халқлар Ўзбекистонга бераётган жуда катта ёрдам учун йиғилиш аҳли номидан партияга, ҳукуматга астойдил миннатдорчилик изҳор қилди. У ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда жуда катта ёрдам бераётган ажойиб асарлар яратганликлари учун ижодкор ходимларга самимий ташаккур билдирди.

Ёш китобхонлар билан учрашув ҳамиша ёқимли ва қувончлидир. Бундай учрашувлар китобхонларнинг кайфиятини, уларнинг талаб-эҳтиёжларини яхшироқ билишга ёрдам беради, янги-янги режалар ва мавзулар билан бойитади. «Литературная газета» бош редакторининг биринчи ўринбосари В. А. Сырокомский ана шуларни таъкидлаб, ҳозир кўп миллатли совет адабиётини ривожлантириш йўллари ва характерини белгилаб берадиган уч проблемага тўхталиб ўтди, Коммунистик партия, ўртоқ Л. И. Брежнев ёзувчилар олдига қўйган бош вазифа — совет кишиларининг ажойиб зафарларини муносиб равишда тасвирлаш, замондошимиз, коммунизм бинокорини тўлақонли ифодалаш вазифасини ҳал этиш йўллари тўғрисида сўзлаб берди.

Залда кўп мартта қарсаклар янгради. Бу ерга йиғилган ёшлар кечада ўз асарларини ўқиб берган азиз меҳмонларга ўзларининг меҳр ва эҳтиром туйғуларини, уларни қизғин маъқуллаётганликларини ана шундай изҳор этдилар. Ираклий Абашидзе, Лариса Васильева, Андрей Дементьев, Иван Драч, Габил Имамвердиев, Давид Кугультинов, Гулрухсор Сафиева, Жансул Чарквиани ва бошқалар студентлар ҳузурида сўзга чиқдилар.

Кеча самимий, дўстона вазиятда ўтди. Бу кеча унда иштирок этган ҳамма кишиларнинг хотирасида узоқ вақт сақланиб қолади.

(ЎзТАГ).

ЛЕНИН ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

Совет Шарқида дастлабки олий ўқув юрти — давлат университетини ташкил этиш учун москвалик ва петроградлик олимлардан бир группаси тушган махсус поезд Тошкент темир йўл станциясига етиб келган кунга роппа-роса олтмиш йил тўлди.

Еш Советлар республикаси интервенциячилар билан жанг қилаётган, вайронгарчилик ва очарчиликдан азоб чекаётган ўша йилларда партия ғамхўрлиги билан Туркистон университетини таъсис этиш тўғрисидаги Декретни имзолаган улуғ Ленин заковати билан қолоқ ўлка халқларига илм-фан, маърифат йўли очилди.

Эндиликда В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети халқ хўжалиги ва фан учун кадрлар тайёрлайдиган етакчи маскан бўлиб қолди. Университет барпо этилгандан буён ўтган йиллар мобайнида Ўзбекистоннинг, Ўрта Осиёдаги бошқа қардош республикаларнинг мустақил олий ўқув юртлари бўлиб қолган бир қанча институтлар ундан ажралиб чиқди.

ТОШДУ коллективининг, республика пойтахтидаги партия-совет органлари, жамоатчилик намояндаларининг 10 апрель куни университет шаҳарчаси майдонида бўлиб ўтган тантанали митинги Ленин йўллаган илм-фан поезди Тошкентга етиб келганлигининг олтмиш йиллигига бағишланди.

Митингда сўзга чиққан нотиқлар ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси тўғрисида, мамлакатимиздаги барча халқлар социалистик маданиятининг равнақи ҳақида гапирдилар. Тошкент давлат университетининг ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Т. А. Саримсоқов, университетнинг энг кекса ўқитувчиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, профессор, Ленин эшелони билан Тошкентга келган И. А. Райкова, Ўзбекистон ССР олий ва ўрта махсус таълим министри С. П. Пўлатов, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти академик О. С. Содиқов, «Философские науки» журналининг бош редактори Г. С. Готт, 1917 йилдан КПСС аъзоси, комсомол III съезди ва КПСС XXV съездининг делегати, Туркистонда Совет ҳокимияти душманлари билан олиб борилган жангларнинг қатнашчиси Л. И. Шушпанов, ТОШДУ филология факультетининг студенти, ВЛКСМ XVIII съездининг делегати Х. Ҳамроева фан ва халқ маорифини ривожлантириш тўғрисидаги тинимсиз ғамхўрлик учун партияга самимий миннатдорчилик изҳор этдилар.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида ташкил қилинган катта экспозиция ҳам шу шонли санага бағишланди. Бу экспозиция Тошкент давлат университети олтмиш йил мобайнида босиб ўтган шонли йўл тўғрисида, шу олий ўқув юртини битириб чиққан кишилар эришган ютуқлар ҳақида, Советлар мамлакатининг экономикаси, фан ва маданиятини ривожлантиришга улар қўшган ҳисса тўғрисида ҳикоя қилади.

(ЎзТАГ).

«Союз-35» кемасининг командири подполковник Леонид Иванович ПОПОВ.

«Союз-35» кемасининг борт инженери, СССР космонавт-учувчиси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Валерий Викторович РЮМИН.

УЧИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 10 апрель. (ТАСС). Учиш программасига мувофиқ космонавтлар Леонид Попов ва Валерий Рюмин «Союз — 35» кемасини «Салют—6» — «Прогресс—8» орбитал комплекси билан туташтиришга тайёргарликни давом эттирмоқда.

«Союз—35» кемаси ичидаги системалар нормал ишламоқда. Космонавтлар ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

«СОЮЗ-35» КОСМИК КЕМАСИ ПАРВОЗДА

«Салют—Союз» космик программаси давом этмоқда. Икки ярим йилдан кўпроқ вақтдан бери илм-фан йўлида ишончли хизмат қилиб келаётган орбитал станция ҳузурига 9 апрель куни янги экспедиция йўл олди.

«Салют-6»да навбатдаги экспедиция календарини очиш космонавтлардан Леонид Попов билан тарихда энг узоқ давом этган ва ўтган йил августида тугалланган 175 кунлик учишнинг қатнашчиси Валерий Рюминга топширилди. Анъанага кўра экипаж учишни тамомлаб, станция билан хайрлашиш чоғида космик вахтада ўз ўрнига чиқадиган кишиларга дўстона ва, одатда, ҳазил-мутоибали мактуб қолдиради. Буни қарангки, Валерий ўзига-ўзи мактуб ёзгандек бўлиб чиқди. Аммо у бундай деди:

— Мен бу мактубни ўз командиримга ёзганман, деб ҳисоблайверинглар, сизлар уни станция билан туташганимиздан кейинги биринчи телерепортаждаёқ эшитасизлар.

Ҳай, майли экипажнинг 34 яшар командири Леонид Попов станция ичидан мана шу мактубни ўқийдиган пайт ҳам келар. Ҳозирча экипаж билан бирга «Союз-35» кемасини учиришга ҳозирлик кўраётган космодром бўйлаб сайр қилайлик.

Апрель ойининг ўрталари Бойқўнғирда лолалар очиладиган пайт. Айни шу пайтда, йилига бир марта сапсариқ дашт бамисоли қип-қизил оролчаларга айланади. Бироқ, бу ерларга кўклам кечикиб келди, шу сабабли шўр босган ерларда яккам-дуккам дашт кўкатлари эндигина кўзга ташлана бошлади.

«Космонавт» меҳмонхонаси космодромга келган кишиларни шу ердаги гулхонада ўстирилган лолалар билан кутиб олди. Космонавтлар эртаси биринчи старт арафаси кунида кемани кўздан кечириш учун йўлга чиқишганида шу лолаларни кўтариб олишди. «Бу — Валерий Рюмин учун учинчи, Леонид Попов учун биринчи парвоз бўлади.

Қачон инсон космик стартларга одатланиб, уни самолётда учишдек оддий бир нарса деб ҳисоблайдиган бўлади?

— Тез орада бундай бўлмайди, — дейди Валерий Рюмин. — Ҳар ҳолда, орбита бўйлаб учиш — инсоннинг ғайри одатий физиологик, психологик ҳолатга ўтишидан иборат.

— Биздан аввал Ер куррасининг неча ўнлаб космонавтлари кечирган туйғулар, менимча, ҳеч қачон хиралашмаса керак, — дейди Леонид Попов. — Ҳозирча бу ердан бор-йўғи орбитага учяпмиз. Аммо ўзга сайёраларга учиб кетадиган кемаларда старт қилинадиган вақтлар келади. Бунга одатланиб бўладими ахир?

«Союз-35» кемасининг командири подполковник Леонид Попов ишчи оиласида туғилди. Украинанинг Кировоград областидаги Александрия шаҳарчасида ўсиб улғайди. Шу ерда ўрта мактабни тамомлаб, заводда ишлаган. У келажакда ким бўлиши устида бош қотирганида, бир неча совет космонавтлари Ер атрофи орбитасини айланиб учган эдилар.

У учувчи бўлиб етишди. Ҳарбий билим юртини тамомлаганидан кейин замонавий самолётларнинг кўп типларини ўзлаштирди.

Учувчи ҳам, космонавт ҳам ҳар дақиқа мураккаб вазиятларга шай бўлиб туради. Уларнинг касби ўзи шунақа. Космонавтлар тайёрлаш марказининг бошлиғи авиация генерал-лейтенанти Г. Т. Береговой бизга экипаж қандай тайёрланганини гапираётиб, ажиб бир воқеани сўзлаб берди. Попов билан Рюмин биргаликда машқ қила бошлаган қисқа вақт ичида инструкторлар улар учун юзга яқин авария вазиятини «вужудга келтирдилар». Улар ҳам юзта вазиятнинг ҳаммасидан омон-эсон чиқиш йўлини топдилар.

— Бу Леониднинг хизмати, — деди Рюмин. — У ғоят сезгир, ўз ишининг моҳир устаси бўлгани учун бирдан бир тўғри қарорни дарҳол топади.

— Валерийнинг тажрибаси ердаёқ иккаламизнинг тажрибамизга айлангани учун шундай бўлди, — дейди Попов. У мана шу гапни айтиб жилмайганида чеҳрасида болалик чоғларида орттирган кичик чандиғи сезилиб қолади.

Ракета стартга тайёр. Давлат комиссиясининг мажлисида экспедицияни тайёрлашда қатнашувчи муассаса ва ташкилотларнинг вакиллари учишга ҳамма нарса тайёр эканини маълум қилдилар. Матбуот конференциясида космонавтлар бизга старт арафасидаги сўнгги кунларда нималар билан шуғулланганликларини айтиб беришди. Биз улардан экспедицияда нималарга кўпроқ қизиқишларини, кузатувлар программасидан бўш вақтда нималар билан шуғулланмоқчи эканликларини суриштирдик. Командир Ерни, унинг ресурсларини ўрганишга қизиқар экан. Рюминни эса кўпроқ океан ва атмосфера ҳаёти ўзига тортар экан.

Старт олдидан парк бўйлаб сўнгги сайр қилинади. Космонавтлар хиёбонида энг ёш ниҳол пайдо бўлди. Лавҳачага «Л. И. Попов ўтказган» сўзлари ёзилди. Бу ерда Юрий Гагарин ўтказган кўчат ҳозир 19 яшар дарахтга айланган. Космодромда навбатдаги космик баҳор бошланмоқда.

Бугун даштни ларзага келтирган гумбурлаш акс садолари ва совет кишиларининг космосдаги жасорати давом этаётгани шарафига космодромга осиб қўйилган қизил байроқлар янги баҳор бошланганидан дарак берди.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС махсус мухбири.
Бойқўнғир космодроми.

СССР НЕФТНИ ҚАЙТА ИШЛАШ ВА НЕФТЬ ХИМИЯСИ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИ «НИЖНЕКАМСКНЕФТЕХИМ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИДА ИЗОПРЕН КАУЧУК ИШЛАБ ЧИҚАРАДИГАН КОМПЛЕКС ҚУРУВЧИЛАРИГА, МОНТАЖЧИЛАРИГА, МАШИНАСОЗЛАРИГА, КОРХОНА ХОДИМЛАРИГА, ПАРТИЯ, КАСАБА СОЮЗ ВА КОМСОМОЛ ТАШКИЛОТЛАРИГА, КОМПЛЕКСНИ ҚУРИШ ВА ЎЗЛАШТИРИШНИНГ ҲАММА ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

Сизларни меҳнатдаги янги ғалаба — табиий каучукнинг ўрнини тўла-тўкис босадиган изопрен каучук ишлаб чиқарадиган мамлакатдаги энг катта комплекс муваффақиятли қуриб битказилганлиги, ишга туширилганлиги ва ўзлаштирилганлиги билан чин кўнгилдан табриклайман.

Халқ хўжалиги учун зарур маҳсулотни ишлаб чиқарадиган мана шу ноёб ишлаб чиқариш комплексининг ишга туширилиши — Ватанга қилинган ажойиб туҳфадир, КПСС XXV съезди қарорларини амалга оширишга қўшилган муҳим ҳиссадир.

Сизларнинг ютуқларингиз дадил инженерлик ечимлари жорий этилишининг натижаси бўлди, бу эса қурилмаларнинг бирламчи қувватларини икки ҳисса ошириш, капитал маблағни ва машина-ускуналарнинг энергия талаб қилишини анча қисқартириш, маҳсулот сифатини анча ошириш имконини берди.

Бу муваффақиятга ишчилар, инженер-техник ходимларнинг ижодий активлиги, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг катта ташкилотчилик ва сиёсий иши ҳамда улар меҳнат коллективларининг ташаббуси ва куч-ғайратини энг муҳим вазифаларни ҳал этишга, олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажаришга моҳирона сафарбар қилганликлари туфайли эришиш мумкин бўлди.

Мана шу катта қурилишнинг қатнашчилари бундан буён ҳам улуғ Ватанимизнинг бахт-саодати йўлида шараф билан меҳнат қилаверадилар, янги нефть химияси корхоналарини ўз вақтида ишга тушириш ва уларни тезроқ ўзлаштиришни таъминлаш учун бутун кучлари, билимлэри ва орттирган тажрибаларини сарф қилаверадилар, деб қатъий ишонч изҳор этаман.

Азиз ўртоқлар, сизларга меҳнатда янгидан-янги зафарлар, сиҳат-саломатлик ва бахт тилайман.

Л. БРЕЖНЕВ.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

НУКУС, 9 апрель. (ЎзТАГ). Қорақалпоғистон область партия комитетининг бу ерда бўлиб ўтган пленумида обкомнинг биринчи секретари Қ. Камолов КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетига, областнинг барча меҳнаткашларига йўллаган мактубида баён этилган тавсияларини ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорларини бажариш соҳасида автоном республика партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Пленум қатнашчилари ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилидаги оширилган мажбуриятлар бажарилишини таъминловчи йўлларни белгилаб олдилар. Автоном республиканинг хўжаликларида гўшт ва сут етиштиришни ўтган йилги даражага нисбатан 16—20 процент оширишга қарор қилинди.

И. В. КАПИТОНОВНИНГ ПРИМОРЬЕДА БЎЛИШИ

ВЛАДИВОСТОК, 9 апрель. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг секретари И. В. Капитонов 7—9 апрель кунлари Приморье ўлкасида бўлди.

И. В. Капитонов КПСС Приморье ўлка комитети пленумининг ишида иштирок этди. Пленум сайлаб қўйиладиган активлар билан ишлашни яхшилаш, хўжалик ва маданий қурилиш, социалистик демократияни янада ривожлантириш масалалари юзасидан КПСС XXV съезди қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларини бажариш соҳасида кадрларнинг роли ва масъулиятини ошириш юзасидан ўлка партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама қилди. КПСС Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари В. П. Ломакин доклад қилди.

И. В. Капитонов СССР 50 йиллиги номли «Дальзавод»ни бориб кўрди, Қизил Байроқ орденли Тинч океан флоти денгизчиларининг ҳузурида бўлди, Владивостокнинг янги қурилишлари билан, савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг иши билан танишди.

Корхоналар ва ташкилотларнинг ишчилари, мутахассислари, раҳбарлари билан учрашувлар бўлиб ўтди. Ана шу учрашувлар вақтида КПСС Марказий Комитети 1979 йил ноябрь Пленумининг қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежнев Сибирь ва Узоқ Шарқ районларига қилган сафари чоғида ўртага қўйган вазифаларни бажариш масалалари муҳокама қилинди. Беш йилликнинг якунловчи йили планлари ва мажбуриятларини бажаришга, В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб кутиб олишга, ўлкада социал тадбирларни амалга оширишга. Приморьени янада ривожлантиришга катта эътибор берилди.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНИ

Польша Халқ Республикаси Маданият ва санъат министрлиги партия комитетининг биринчи секретари Збигнев Фалинский Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда. У республикада бўлган вақтида партия ва идеология ходимлари билан, адабиёт ва санъат арбоблари, ижтимоий фанлар ўқитувчилари, студентлар билан учрашади, Польша Бирлашган ишчи партияси VIII съезди қарорлари асосида халқ Польшасининг социал-сиёсий ва иқтисодий ривожланиши тўғрисида улар учун лекциялар ўқийди.

(ЎзТАГ).

ШАҲАРЛАРГА ОРДЕНЛАР

Белгород, Курск ва Орел шаҳарларининг меҳнаткашлари Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган мардлиги ва матонати учун ҳамда хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида эришган муваффақиятлари учун СССР Олий Совети Президиуми шу шаҳарларни 1 даражали Ватан уруши орденлари билан мукофотлади.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

МАККАЖЎХОРИ ЭКИШ СУРЪАТИНИ ТЕЗЛАТАЙЛИК

Республикамиз «каҳрабо дон» бунёдкорлари ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида 1 миллион 350 минг тонна маккажўхори дони етиштириш мажбуриятини олишган. Мажбурият катта, аммо колхоз ва совхозларимиз уни муваффақиятли бажариш учун барча имкониятларга эгадир.

Кўклам бу йил кечикиброқ келмоқда. Демак, маккажўхори экишни ҳар қачонгидан ҳам уюшқоқлик билан қисқа муддатларда ўтказишимиз зарур.

Маккажўхорини 6—8 иш кунида — эрта муддатларда экиш уруғликни тупроқнинг табиий намига тўлиқ ундириб олишга, майсаларнинг тез авж олиб, яхши ўсишига, бўлиқ сўталар ҳосил қилишига, доннинг тез етилишига имконият яратади.

Қашқадарё областининг колхоз ва совхозларида дон учун маккажўхори экиш тез суръатлар билан намунали олиб борилмоқда. Бу ерда топшириқда белгиланган 16 минг гектар ернинг шу кунга қадар 14,9 минг гектарига уруғ қадалди. Бу топшириққа нисбатан 93,1 процентини ташкил қилади. Тошкент ва Сирдарё областларининг маккажўхорикорлари ҳам суръатни ошириб, шу кунга қадар топшириққа нисбатан 70 процент майдонга уруғ қададилар.

Косон, Чироқчи, Ғузор, Гагарин, Қумқўрғон, Охунбобоев ва бошқа районларда маккажўхори энг қулай муддатларда сифатли экиб тугалланди.

Илғор хўжаликларнинг амалий тажрибаларида тасдиқланганидек, чорвачилик учун озуқа етиштиришни кўпайтиришда энг муҳим резервлардан бири — дон учун экиладиган маккажўхорини лавлаги билан қўшиб экиш катта самара беришини кўрсатмоқда. Бу усул суғориладиган экин майдонларидан янада самаралироқ фойдаланиш, ҳар гектар ердан кўпроқ озуқа етиштириш, маккажўхорини соф ҳолда эккандагига қараганда ҳар гектар ердан кўпроқ озуқа етиштириш имконини беради.

Бу йил республика колхоз ва совхозларига ҳамма жойда маккажўхорини лавлаги билан қўшиб экиш тавсия этилди. Илғор маккажўхоричилик бригадалари ҳар гектар ердан 100 центнердан дон, 500—600 центнердан кўкпоя ва лавлаги билан қўшиб экилган ерлардан 400—500 центнердан илдиз мевали озуқа етиштириш мажбуриятини олдилар.

Гагарин, Қумқўрғон, Ленин йўли, Киров, Бувайда, Ворошилов ва бошқа бир қатор районларда маккажўхорини лавлаги билан қўшиб экиш яхши ташкил этилди ва муваффақиятли олиб борилди.

Аммо ҳамма жойда ҳам маккажўхори экиш намунали ташкил этилган, деб бўлмайди. Баъзи область ва район, колхоз ва совхозларда дон учун экиладиган маккажўхорини экишда сусткашликка йўл қўйиляпти, қулай фурсатлар қўлдан берилмоқда. Юқори унум билан ишлайдиган экиш агрегатларидан етарли фойдаланилмаётир.

Жиззах областида дон учун маккажўхори экиш 12,2 минг гектар ёки топшириққа нисбатан 55,4 процент, шунингдек Фарғона областида 44,4, Бухоро областида 40,6 процент бажарилганлигига ана шулар сабаб бўлмоқда.

Республикамизнинг жанубидаги Сариосиё, Денов, Нишон, Қарши ва Ульянов районларида экиш асоссиз кечиктирилмоқда.

Шуни қайд қилиб ўтиш керакки, барча қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари маккажўхори билан лавлагини қўшиб экишни кенг қўлланишга етарли аҳамият бермаётирлар. Масалан, Тошлоқ район хўжаликларида 10 гектар, Меҳнатобод районида 16 гектар, Риштон ва Боёвут районларида 30 гектардан майдонга маккажўхори лавлаги билан қўшиб экилди, холос. Олтиариқ районида эса шу кунга қадар бирон гектар ерга бу муҳим озуқа экинлари қўшиб экилмади. Ҳолбуки, районда 177 гектарга маккажўхори экилди.

Бу усулни кенг қўлланиб, мўл озуқа етиштириш учун маккажўхори майсаси ҳали униб чиқмаган майдонларда қаторларга 2—3 сантиметр чуқурликда лавлаги уруғи қадаб чиқишни ташкил қилиш зарур. Ҳали экилмаган майдонларда эса маккажўхори билан лавлагини, албатта қўшиб экиш зарур.

Маккажўхорини бир текис ундириб олиш учун колхоз ва совхозларнинг мутахассислари барча майдонларда уруғнинг униб чиқиши ва ривожланишини синчиклаб кузатиб боришлари керак. Ниҳоллар тўлиқ ундириб олингандан кейин культиваторларга тўлиқ иш органлари ўрнатиб, биринчи культивацияни бошлаш зарур.

Партия, комсомол, қишлоқ хўжалик органлари ҳамда колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассислар комсомол-ёшлар маккажўхоричилик коллективларига маккажўхори экишни қисқа муддатда сифатли ўтказиш учун ҳар томонлама ёрдам беришлари керак. Бу тадбир маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириш ва олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажаришга имкон беради.

ЧИГИТНИ ТЕЗ ВА СОЗ ЭКИНГ!

Республика областларида чигит экишнинг бориши тўғрисида шу йил 10 апрелга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда чигит экилган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён (планга нисбатан процент ҳисобида).

Сурхондарё	8.1	44.8
Наманган	6.6	37.6
Тошкент	11.0	37.4
Андижон	10.3	36.3
Қашқадарё	6.9	31.1
Жиззах	7.5	26.9
Бухоро	6.1	23.0
Сирдарё	4.9	17.7
Фарғона	3.7	10.7
Самарқанд	3.9	9.8
ҚҚАССР	0.05	0.1
Хоразм	—	0,1
Республика бўйича	5,9	23,4

Шу жумладан ингичка толали:

Наманган	—	62.5
Сурхондарё	8.2	48.3
Кашқадарё	12.5	45.4
Бухоро	5.9	26.7
Республика бўйича	9.3	45.6

Республика колхоз ва совхозларида дон учун маккажўхори экишнинг бориши тўғрисида шу йил 10 апрелга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар, иккинчи устун — бир кунда, учинчи устун — мавсум бошидан бери (топшириққа нисбатан процент ҳисобида)

Қашқадарё	2.5	93.1
Тошкент	5.6	70.9
Сирдарё	10.6	70.0
Наманган	2.0	66.7
Сурхондарё	1.4	66.4
Самарқанд	6.4	62.0
Андижон	5.3	61.3
Жиззах	3.6	55.4
Фарғона	5.0	44.4
Бухоро	6.5	40.6
Хоразм	0.7	7.0
ҚҚАССР	0.5	1.0
Республика бўйича	2.0	53.3

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

ОЛИЙ ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ БАЙРОҚДОРИ

СОВЕТ ШАРҚИДА олий техника таълими тўнғичи — Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институти 50 ёшга тўлди. Институт босиб ўтган ярим асрлик йўл ленинча доно миллий сиёсат, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг барча қардош республикалар экономикаси ва маданиятини ривожлантириш тўғрисидаги оталарча ғамхўрлигининг ёрқин тимсоли бўла олади.

ИНЖЕНЕР КАДРЛАР МАСКАНИ

Институтимиз ташкил топиши доҳий В. И. Ленин номи билан чамбарчас боғлиқ эканлигидан фахрланамиз. 1920 йили бевосита унинг раҳбарлигида ташкил этилган Туркистон давлат университети бизнинг институт учун ҳам асос бўлди.

Республикамизнинг кекса билим юрти — Тошкент давлат университети ҳаётида куни кеча улкан воқеа нишонланди. Ленин йўлланмаси билан Туркистон ўлкасига зиё таратиш учун отланган рус олимлари тушган фан поездининг Тошкентга етиб келганига 60 йил тўлди. Буни бизнинг институтимиз ҳам байрам қилди. Шу университетнинг техника факультети очилишида Москва, Петроград университетлари, Москвадаги Бауман номли олий техника билим юрти ва айниқса, Петроград технология институтининг профессор-ўқитувчилари актив қатнашган эдилар. Ташкилий ишларга машҳур совет энергетик олими, кейинчалик СССР Фанлар академияси академиги қилиб сайланган И. Г. Александров бош-қош бўлганлиги, республикада инженер кадрлар тарбиялаб етиштиришда Ленин йўлланмаси билан келган С. А. Уклонский, Н. Е. Лебединский, Н. Ф. Безобразова, Х. Ф. Кетов, М. Н. Брик, Ю. М. Голубкова, М. В. Шабаров, В. Д. Журин, И. Н. Водопьянов, В. Г. Мухин, И. Г. Белов, А. Я. Билибин ва бошқаларнинг актив иштирок этганидан ҳақли равишда фахрланамиз. Техника факультети вужудга келишида М. М. Протодьяконов, А. Ф. Биков, Д. С. Топорнин, С. В. Новокрешченов, Г. М. Сваричевский, Н. А. Зимин, А. П. Ростковский, В. П. Захаров, А. И. Иванов, К. И. Воронин, М. Я. Громов, А. В. Угаров каби маҳаллий олим ҳамда инженерларнинг хизмати ҳам оз эмас.

Университет 1924 йилдаёқ дастлабки инженер-кадрларни етиштирган эди. 1929 йили дорилфунуннинг инженерлик-мелиорация факультети ва қурилиш бўлимлари асосида Ўрта Осиё политехника институти ташкил топди. Дастлаб бу ерда учта — механика, қурилиш ва ирригация факультетлари ишлаб турди. 1930 йилдан бошлаб сиртқи таълим йўли билан ҳам кадрлар тайёрлашга киришилди. Ўтган ярим аср мобайнида институтимиз Ўзбекистондагина эмас, Иттифоқ миқёсида энг йирик техник олий ўқув юртларидан бирига айланди. Бу доҳий Лениннинг мамлакатимизда маданий революцияни амалга ошириш ҳақидаги кўрсатмасининг самараси, рус ва бошқа қардош халқлар дўстона мададининг маҳсулидир.

Ҳозирги кунда бизда 35 факультет, шу жумладан 19 кундузги, 11 кечки ва 5 сиртқи факультет, Жиззах, Чирчиқ, Олмалиқ, Ангрен, Навоий, Наманган, Бекобод, Зарафшон ва Учқудуқ шаҳарларида институт филиаллари ишлаб турибди. Кундузги, кечки ва сиртқи таълим йўли билан 35 минг студент 70 ихтисос бўйича инженерлик касбини ўрганмоқдалар.

Шуни зўр ифтихор туйғулари билан айтиш мумкинки, институтимизни битириб чиққанларнинг аксарияти бугунги кунда халқ хўжалигининг турли соҳаларида самарали меҳнат қилмоқдалар. Улардан 30 дан ортиқ киши СССР Фанлар академияси, Ўзбекистон ССР ва иттифоқдош республикалар Фанлар академиялари ҳамда тармоқ академияларига ҳақиқий ва мухбир аъзо қилиб сайланган. Юздан ортиқ олим фан доктори, мингдан ортиқ педагог эса фан кандидати илмий даражасига эга. Тошкент политехника институтининг собиқ талабаларидан саккиз киши Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, 14 киши Ленин мукофоти, 28 киши СССР Давлат мукофотлари лауреатидир. Беруний ва Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотларини қирқдан ортиқ киши, республика Ленин комсомоли мукофотларини эса 11 киши олди. Институт олим ва педагоглари, илмий ходимларидан 400 га яқин киши республикада хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, инженер, қурувчи, энергетик, геолог, экономист, архитектор, ихтирочи ва бошқа фахрий унвонлар билан мукофотланган.

Ўтган 50 йил ичида халқ хўжалигининг турли соҳалари учун 75 минг малакали мутахассис етказиб берилди.

Институтнинг ўқув-моддий базаси мустаҳкамланиб бормоқда. Ўқиш ва илмий фаолият учун зарур барча асбоб-ускуналар билан жиҳозланган лаборатория ва фан кабинетлари, замонавий ажойиб ўқув корпуслари бўлғуси мутахассисларни тайёрлаш сифатини йил сайин ошириб боришимизга ёрдам бермоқда. Студент ётоқхоналарининг янгидан-янги бинолари қад кўтармоқда, йигит-қизларнинг маиший ва маданий шароитлари яхшиланиб бормоқда.

Тошкент политехника институти кенг профилли инженер кадрлар тайёрлаш билан бирга Ўрта Осиёнинг йирик илмий марказига айланди. Халқ хўжалигининг барча тармоқларида фан-техника тараққиёти жадал суръатлар билан ривожланаётганлиги ўз-ўзидан тадқиқотларни ҳам кучайтиришни тақозо этмоқда. Институтда олиб борилаётган тадқиқотларнинг характерли хусусияти шундаки, уларнинг ҳаёт билан алоқаси тобора мустаҳкамланаётир. Олимлар халқ хўжалигининг у ёки бу тармоқларини ривожлантиришга қаратилган вазифаларни муваффақиятли ҳал этмоқдалар. Корхоналар буюртмаси асосида, шунингдек, министрлик ва идоралар, ишлаб чиқариш бирлашмалари ва ташкилотлар билан хўжалик шартномалари асосида олиб борилаётган тадқиқотлар ва изланишлар даражаси тўхтовсиз ошиб бормоқда.

Институтда инженер кадрлар тайёрлаш сифати йил сайин ортиб бормоқда. Студентларнинг ўзлаштириши ҳам яхшиланиб бораётир. Чунончи, ўтган ўқув йилида бу кўрсаткич кундузги бўлимда 87,2, кечки бўлимда 80 ва сиртқи бўлимда 70 процентни ташкил этди. Ҳозир ҳар уч студентдан бири яхши ва аъло баҳоларга ўқимоқда.

КПСС XXV съезди қарорлари, партия Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори ҳамда партия ва ҳукуматимизнинг бошқа кўрсатмаларини бажара бориб, ректорат ва кафедралар коллективлари ижтимоий-иқтисодий фанлар ўқитилишини анчагина яхшиладилар, лекция ва семинар машғулотларининг ғоявий-назарий мазмунини янада бойитдилар.

Унинчи беш йилликнинг ўтган йиллари мобайнида институтимизда илмий-тадқиқот ишлари самарадорлигини ва сифатини оширишга қаратилган комплекс тадбирлар ишлаб чиқилди. Бу ҳол илмий тадқиқотларни муҳим йўналишлар бўйича концентрациялаш имконини бермоқда. Саноат буюртмаси билан илмий тадқиқотлар бажариш ҳажми олдинги беш йилликка нисбатан анчагина ошганлиги боиси ҳам шунда. Кейинги икки йилнинг ўзидагина илмий тадқиқотлар амалиётга жорий этилишидан 10 миллион сўмдан ортиқ иқтисодий самара олинди. Шу беш йилликда ижодий ҳамкорлик тўғрисида комплекс шартномалар тузишга алоҳида эътибор берилмоқда. Институтнинг саноат корхоналари билан илмий-техникавий ҳамкорлик ва илмий тадқиқотларни ишлаб чиқаришга жорий этиш соҳасидаги иш тажрибаси Тошкент область партия комитети бюросида муҳокама этилиб маъқулланди ва бошқа олий ўқув юртлари ҳамда илмий-тадқиқот институтларида қўлланиш учун тавсия этилди.

Институт коллективи асосий эътиборни мутахассислар касб тайёргарлиги ҳамда ғоявий-сиёсий тарбияси сифатини ҳар тарафлама яхшилаш, ишлаб чиқариш билан алоқани мустаҳкамлашга қаратмоқда. Ҳар тарафлама баркамол, ғоявий-сиёсий етук коммунизм бунёдкорларини тарбиялаш иши меҳнат тарбияси, жисмоний тарбия, интернационал ва ахлоқий тарбия жараёнлари билан уйғунлашиб кетган.

Институтимизда 60 дан ортиқ миллат ва элат вакиллари таълим олмоқда. Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги ривожланаётган мамлакатлар, қардош социалистик давлатлар — жами 40 мамлакатдан келган ёшлар касб ўрганмоқдалар. Ҳар йили 100—150 ўқитувчимиз тажриба алмашгани, билим юртларида лекция ўқигани, халқаро конференция ва симпозиумларда қатнашгани чет элларга боради. Ҳар йили қарийб шунча хорижий меҳмон институтимизда бўлиб, ўқитувчилар иши, студентлар ҳаёти билан танишади, кафедра ва илмий лабораторияларда стажировка ўтказади.

Сафларида мингга яқин коммунист ва партия аъзолигига кандидатларни бирлаштирган институт партия ташкилоти ҳамда 15,5 мингдан ортиқ йигит-қизни бирлаштирган комсомол ташкилоти бўлғуси мутахассислар таълим ва тарбияси ишига муносиб ҳисса қўшмоқда.

Партия ва ҳукуматимизнинг доимий диққат-эътибори ва ғамхўрлиги туфайли институтимиз моддий-техника базаси кенгайиб ва мустаҳкамланиб бормоқда. Бош ўқув корпуси, бир қанча факультетлар учун янги бинолар, шунингдек, студент ётоқхоналари ҳамда профессор-ўқитувчилар учун кўплаб янги уй-жойлар қуриш мўлжалланган, лабораториялар янги асбоб-ускуна ва жиҳозлар билан янада бойитилади.

Совет Шарқида олий техника таълими тўнғичи бўлган институтимиз коллективи саноат, қишлоқ хўжалиги ва қурилиш учун инженер кадрлар тайёрлаш, республикада олий техника таълимини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшиб келди ва ҳозир ҳам баракали ҳисса қўшмоқда.

Институтимиз профессор-ўқитувчилари ва студентлари доҳий В. И. Ленин кўрсатганидек, юбилейларни энг яхши нишонлаш ҳал этилмаган масала ва вазифаларга диққатни қаратишда деб билиб, бундан буён ҳам республика экономикаси ва маданиятини ривожлантиришга, коммунистик бунёдкорликнинг улуғвор ишига муносиб ҳисса қўшиш учун янада ғайрат-шижоат билан меҳнат қиладилар, илмий-тадқиқот ишларини кучайтирадилар, билим чўққиларини янада қатъият билан забт этаверадилар.

К. АҲМЕДОВ,
Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институти ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси академиги.

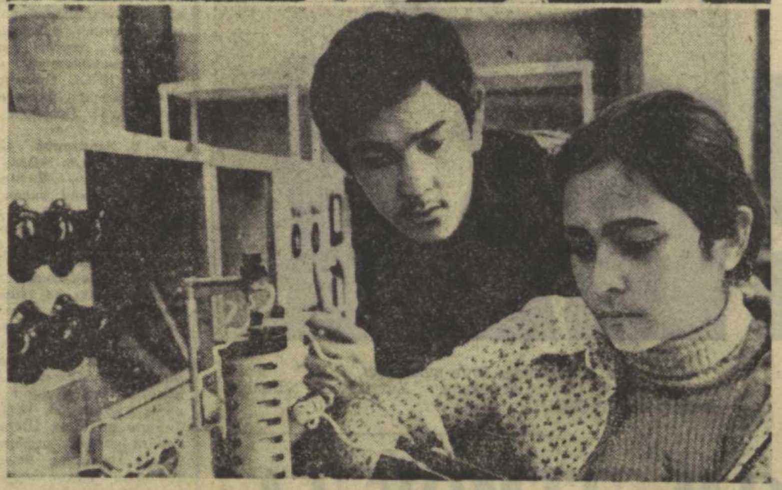

Юқоридаги суратда — ярим асрлик юбилейи нишонланаётган Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институтининг бир гуруҳ олим ва ўқитувчилари. Олдинда — чапдан институтнинг биринчи проректори, геология-минералогия фанлари доктори, профессор И. М. Мирхўжаев, институт ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги профессор К. С. Аҳмедов, институт партия комитетининг секретари доцент И. А. Ливерко. Орқа қаторда — институт илмий бўлим бошлиғи, техника фанлари кандидати, доцент П. Р. Исматуллаев, чет мамлакатлар алоқаси бўйича проректор, доцент С. З. Ғуломиддинов, илмий ишлар бўйича проректор, физика-математика фанлари доктори, профессор Ф. Б. Бадалов, умумий техника факультети декани, техника фанлари кандидати, доцент Н. С. Абдуллахонов.

Пастдаги суратда: қурилиш инженерлиги факультети иккинчи курс студентлари А. Орипов билан Г. Отажоновалар физика лабораториясида тажриба ўтказмоқдалар.

А. Тўраев фотолари.

САМО ИШҚИ

Ёшликдан учувчи бўлишни орзу қилардим. Шу мақсадда политехника институтининг самолётсозлик факультетига ўқишга кирдим. Тошкентдаги ДОСААФ аэроклубига қатнай бошладим. Ниҳоят 1978 йилнинг 13 июнида орзум ушалиб, биринчи марта самолётда парвоз қилдим. Кундалик машғулотлар, парашютдан сакрашлар, тренажёрдаги тинимсиз машғулотлар ўз самарасини берди. «ЯК» машқ самолёти мендек бир оддий ўзбек қизига бўйсунмоқда эди...

Февраль ойида эса янада улкан шарафга муяссар бўлдим. Мени республика Олий Советига депутат қилиб сайлашди. Олдимда эл ишончини оқлашдек катта вазифа турибди.

Институтни муваффақиятли тугатиб, Ҳарбий-Ҳаво академиясига кириб ўқиш истагим бор. Интилганга толе ёр дейишади. Орзу йўлида ҳар қанча меҳнатдан қочмайман.

Институтимиз юбилейи, тенгқур дўстларим каби мен учун ҳам жуда катта байрамдир.

Гулнора ИСРОИЛОВА,
институт самолётсозлик факультетининг 4-курс студенти, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

ТАБРИК ВА ИСТАКЛАР

Учқундан аланга

Бугун ярим асрлик тўйини зўр тантана билан нишонлаётган Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институти кўпминг кишилик коллективининг қувончига биз ҳам шерикмиз.

Ўрта Осиёдаги бу йирик олий техника мактаби ҳақиқатда ҳам, юқори малакали инженерлар тайёрлаш масканидир. Бу институтнинг кўплаб собиқ талабалари Фарғона водийси экономикасини янада юксалтириш ишига баракали ҳисса қўшишяпти.

Учқундан аланга ҳосил бўлади, деган гап бор. Аслида ҳам шундай. Меҳнаткашларнинг кўплаб фарзандларини ўз бағрига олган водийдаги ягона олий техника мактаби — Фарғона политехника институти ҳам шу илм даргоҳи базасида барпо этилганлигидан фахрланамиз. Шу қутлуғ айёмда институт коллективини чин дилдан муборакбод қиламиз. «Ленинчасига, коммунистчасига яшаймиз, ишлаймиз ва курашамиз!» деган пурҳикмат сўзларга бўлажак инженерлар умр бўйи оғишмай амал қилишларига ишонамиз.

Йигитали МЕЛИЕВ,
Фарғона область, Киров районидаги Октябрь Революцияси орденли «Бешариқ» совхоз техникуми директори, Ленин ордени кавалери.

Омад ёр бўлсин

Юқори малакали инженерлар тайёрлашда Тошкент политехника институтининг ҳиссаси катталигини биз ишчилар жуда яхши биламиз. Областда ушбу институтнинг Навоий ва Зарафшон шаҳарларидаги филиаллари муваффақиятли ишлаб турибди. Бу билим даргоҳларини ҳар йили кўплаб ёшлар битириб чиқиб, область халқ хўжалигига ишга келишяпти. Яна бир қувончли воқеа шуки, Тошкент политехника институтининг Бухоро шаҳридаги кечки умумий техника факультети заминида Бухоро озиқ-овқат ва енгил саноат технологияси институти ташкил топди. Яқинда бу илм маскани учун ҳашаматли, замонавий архитектура ютуқлари асосида барпо этилган янги маъмурий ва ўқув корпуси қуриб берилди. Олий мактаб лабораториялари энг замонавий ўқув қуроллари ва асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Бу ерда республикамиз озиқ-овқат, енгил саноати учун зарур бўлган бир неча касбдаги инженер-технолог кадрлар тайёрланмоқда.

Биз, ишчилар Тошкент политехника институти аҳил коллективини олтин тўйи билан чин дилдан табриклаймиз, халқ хўжалиги учун зарур бўлган инженерлар тайёрлаб беришдаги ишларида улкан муваффақиятлар тилаймиз.

Барно ИСТАМОВА,
Бухоро тўқимачилик комбинати тўқувчиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

ШОНЛИ ТАРИХ САҲИФАЛАРИ

Коммунистик партия, Совет давлатининг доимий ғамхўрлиги туфайли Ўзбекистонда Совет ҳокимияти йиллари мобайнида олий мактаб ва шу жумладан олий техника билим юртлари барпо этилди ва муваффақиятли ривожлана бошлади. Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институтининг ташкил этилиши Ўзбекистонда олий техника мактабини вужудга келтиришдаги биринчи қадам бўлди.

Бироқ, бу институтни ташкил этиш ва ривожлантириш тарихи ҳозиргача махсус тадқиқ этилмаган эди. Шунинг учун ҳам авторлар коллективи томонидан рус тилида ёзилган, «Фан» ва «Ўқитувчи» нашриётлари яқинда босиб чиқарган икки томлик Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институтини барпо этиш ва ривожлантириш тарихи* ҳақидаги китоб катта эътиборга сазовордир.

Китобнинг муваффақиятларидан бири шундаки, монографияда олий мактаб ҳақидаги В. И. Ленин, партия ҳужжатларидан кенг фойдаланилган. Бу эса тадқиқотнинг ғоявий-назарий савиясини оширади.

Монографияда авторлар кўплаб қимматли ҳужжатларни ўрганиш ва умумлаштириш асосида институтнинг қарор топиши ва уни ривожлантиришдаги асосий босқичларни батафсил тадқиқ этадилар.

Китобдаги ижобий жиҳатлардан бири шундаки, В. И. Лениннинг, Коммунистик партия, Совет ҳукуматининг, Москва, Петроград университетлари ва Петроград технология институти олимларининг техника факультетини вужудга келтириш ва унинг ишини йўлга қўйишдаги фаолияти эътиборда тутилган. Китобда Тошкент давлат университети техника факультетининг ташкил этилиши республикада олий техника таълимини яратишга негиз солганлиги тўғри уқтириб ўтилади.

Социалистик қурилишни, айниқса, саноат қурилишини кенг авж олдириш, саноатда, қурилишда ва умуман Ўрта Осиё халқ хўжалигида инженер кадрларнинг етишмаслиги ўлкада мустақил техника олий ўқув юрти барпо этишни тақозо қилди. Ана шулар ҳисобга олиниб, китобда СССР Халқ Комиссарлари Совети 1929 йил 4 ноябрда ВКП(б) Марказий Комитети Сиёсий бюросининг 1929 йил 18 июлдаги қарорига биноан Тошкент давлат университети инженер-мелиоратив факультети базасида Ўрта Осиё политехника институтини (ҳозирги Тошкент институтини) ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилганлиги тўғри кўрсатиб ўтилади.

Институт 1929 йилнинг 30 ноябридан ишлай бошлади ва шундан кейин орадан кўп вақт ўтмай, ВКП(б) Марказий Комитети Ўрта Осиё бюросининг қарори билан Ўрта Осиё политехника институти деган ном билан аталадиган бўлди.

Шундай қилиб, китоб муаллифлари архивнинг, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг Марказий партия архиви, Октябрь Революцияси ва СССРда социалистик қурилиш Марказий давлат архиви ҳамда СССР халқ хўжалиги Марказий архивининг қимматли ҳужжатларига асосан Тошкент политехника институти ташкил этилганлигининг янги, тўғри вақтини — 1929 йил ноябрь деб белгиладилар ва шу тариқа институтнинг ташкил этилган вақти тўғрисидаги масалада мавжуд бўлган янглиш фикрни, яъни Тошкент политехника институти 1934 йилда ташкил этилган эди, деган фикрни тузатишга ёрдам бердилар.

Институт тарихи Ўзбекистон тарихининг мамлакатимиз тарихи билан чамбарчас боғланган таркибий қисми сифатида баён қилинганлиги авторларнинг ютуқларидан бири ҳисобланади. Монографиянинг институт коллективининг Улуғ Ватан уруши йилларидаги фаолиятини ёритишга бағишланган боби зўр қизиқиш билан ўқилади. Бу бобда коллективнинг инженер кадрлар тайёрлашдаги ва Қизил Армияга фашизмни тор-мор этишда ёрдам кўрсатишдаги фаолияти батафсил баён этиб берилган.

Китобда коллективнинг урушдан кейинги даврда вужудга келган қийинчиликларни бартараф этиш ва республика учун инженер кадрлар тайёрлашни йўлга қўйишда партия ташкилоти раҳбарлигида олиб борган кураши ҳам тадқиқ қилинган.

Олий ўқув юрти коллективининг ривожланган социалистик қурилиш давридаги фаолияти фактларга асосланган ҳолда чуқур ва муфассал ёритилади. Муаллифлар бу бобда институт профессор-ўқитувчиларининг инженер кадрлар тайёрлаш сифатини яхшилаш борасидаги кўп қиррали фаолиятини очиб бера олганлар. Авторлар коллективи институт коллективининг КПСС XXV съезди тарихий қарорларини бажариш соҳасидаги кўп қиррали ишини мустақил бобга ажратиб, тўғри иш қилишган.

Китобда Тошкент политехника институти кенг профилдаги инженер кадрлар тайёрлабгина қолмай, шу билан бирга мамлакатнинг йирик илмий маркази бўлиб ҳам қолганлиги, бу ерда янги илмий мактаблар, тадқиқотларнинг турли йўналишлари қарор топиб, ривожланиб бораётганлиги тўғри таъкидлаб ўтилади.

Республика ва ундан ташқарида геология ва кон иши, химия ва химия-технологияси, қурилиш ва архитектура, энергетика ва электрлаштириш, машинасозлик, станоксозлик, самолётсозлик технологияси, бошқарувнинг автоматлаштирилган системалари, ишлаб чиқариш экономикаси ва уни ташкил этиш соҳасидаги илмий тадқиқотларнинг натижаларидан ишлаб чиқаришда муваффақиятли фойдаланилмоқда. Бу олий техника ўқув юртида юқори малакали илмий кадрлар тайёрлаш соҳасида катта ишлар олиб борилаяпти.

Асарда институт коллективи ўтказаётган илмий-тадқиқотларнинг хилма-хил форма ва методлари батафсил умумлаштирилади.

Коммунистик партия ва Совет давлати институт коллективининг фаолиятига юксак баҳо бердилар. СССР Олий Совети Президиумининг 1979 йил 12 ноябрдаги Фармони билан Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институти Халқлар Дўстлиги ордени билан мукофотланди.

Китоб баъзи камчиликлардан ҳам ҳоли эмас, албатта. Республикада олий техника таълимини барпо этишга негиз солган университет техника факультетининг катта аҳамиятини ҳисобга олганда уни алоҳида бобга ажратиб берилиши, биринчи китобнинг якуни кенгайтирилиши мақсадга мувофиқроқ эди. Иккинчи китобда эса муқаддимани кенгайтириш, институтнинг Наманган филиали тарихини кенгроқ ёритиш ҳам мақсадга мувофиқ эди.

Китоб муаллифлари кейинги ишларида биз билдирган маслаҳат ва мулоҳазаларни ҳисобга олишлар деган умиддамиз.

Бу тадқиқотлар илмий жамоатчилик ва кенг китобхонлар томонидан зўр қизиқиш ва мамнуният билан кутиб олинди.

Ҳ. БОЙМУҲАМЕДОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги.

Т. РАШИДОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

Ташкентский политехнический институт им. Абу Райхана Беруни. Издательство «Фан» Узбекской ССР. Ташкент, 1979.

История создания и развития факультетов и кафедр Ташкентского политехнического института им. Абу Райхана Беруни (книга вторая). Ташкент. «Укитувчи» — 1979 г.

ТАЪЗИМ

Болалик чоғларимизда, ўттизинчи йилларнинг ўртасида «инженер» сўзи қулоққа жуда бошқача эшитиларди. «Инженер» сўзи у маҳалда ҳозирги «космонавт» сўзи билан баробар юрарди. Ҳозир инженер сўзи бир қадар қадрсизлангандек туюлади. Лекин бугунги ҳаётимизда инженерсиз на бир машина юради, на бир завод ишлайди, на космик кемалар осмонга парвоз қилади. Шу маънода инженерлик касби бугун ҳам энг мўътабар касблардан биридир. Агар бизнинг болалик йилларимизда инженерлар, хусусан, миллий ўзбек инженер йигит-қизлари бармоқ билан санагулик бўлса, бугун республикамизда қад кўтарган гигант заводларда, улкан қурилишлар ва янгидан барпо бўлаётган шаҳарларда минглаб, ўн минглаб юксак малакали инженерлар ишлаётганини кўрамиз. Ўз соҳаларининг пири бўлмиш бу ажойиб мутахассисларнинг аксар қисми бугун эллик йиллик муборак тўйи нишонланаётган илм даргоҳида, Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент политехника институтида таҳсил кўргандир.

Биз мамлакатимиздаги инженерлик йўналишидаги энг мўътабар илм даргоҳларини эслаганимизда биринчилар қатори шу илм даргоҳини ҳам тилга оламиз. Политехника институтининг инженер кадрлар тайёрлаш борасидаги ишлари тўғрисида жуда кўп гапириш мумкин. Бу институтнинг барпо бўлишидан бошлаб то шу кунга қадар хизмат қилиб келганлар орасида номлари бутун мамлакатимизга маълум бўлган фан арбоблари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, Ленин ва СССР Давлат мукофотларига сазовор бўлган ўнлаб мўътабар олимларни кўрамиз. Бу ҳурматли фан арбоблари республикамизнинг турли бурчакларидан илм ишқида умид билан келган йигит-қизларни авайлаб тарбия қилмоқдалар. Уларга оталарча меҳр билан илм бермоқдалар, яхши инсон бўлиб етишишлари учун жондилдан хизмат қилмоқдалар.

Одатда инженер деганда фақат техника тилини биладиган, адабиёт ва санъатдан йироқ кишилар кўз олдимизга келади. Ҳолбуки, политехника институтининг домлалари билан суҳбатлашганда, ёҳуд студентлари билан учрашганда сиз бунинг аксини кўрасиз. Яъни улар ҳар жиҳатдан мукаммал, етук инсонлар эканлигининг шоҳиди бўласиз. Шунинг учун ҳам мен бир адиб сифатида севимли институтимизнинг домлаларига таъзим қиламан ва янги, улуғ зафарлар тилайман.

Одил ЁҚУБОВ,
Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР

● 1975—1976 ўқув йилида институтда жаҳоннинг 14 мамлакатидан 208 студент ўқиган бўлса, ҳозир Европа, Осиё, Африка ва Лотин Америкасининг 40 дан зиёд мамлакатидан кўплаб студентлар таҳсил кўряпти.

● Тошкент политехника институти мамлакатимиздаги 16 та энг йирик олий ўқув юртининг бири бўлиб, бу ерда ўтган ярим аср мобайнида студент ва профессор-ўқитувчилар сони 25 мартадан ортиқ кўпайди. Бу ерда 35 факультет, 176 кафедра бўлиб, улар 70 дан ортиқ ихтисослик бўйича инженерлар тайёрлаяпти.

● Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти, Тошкент автомобиль ва йўллар институти, Фарғона политехника институти, Самарқанд архитектура-қурилиш институти, Бухоро озиқ-овқат ва енгил саноат технологияси институти мазкур билим маскани негизида таркиб топган.

● Тошкент политехника институти собиқ профессор-ўқитувчилари ва талабаларидан ҳозирги вақтда 6 нафари СССР Олий Советининг депутати, 5 нафари Ўзбекистон ва иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг секретарлари, 15 нафари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзосидир.

БИЗ—СОВЕТ ХАЛҚИМИЗ

Серқуёш республикамизда «Литературная газета» ва Ўзбекистон Ёзувчилар союзи ҳамкорликда «Давра столи» ўтказдилар. «Биз — совет халқимиз» мавзуида ўтказилган бу адабий даврада совет адабиётининг таниқли намояндалари иштирок этишди. Улар мамлакатимизнинг турли чеккаларидан келишган. «Давра столи»да кўп миллатли совет адабиётида халқлар дўстлигининг улуғланиши борасида қилинган ва қилинажак ишлар, адабиётимиз олдида турган долзарб масалалар ва таржимачилик муаммолари ҳақида ўзаро фикр алмашилди. Кеча кечқурун «Баҳор» концерт залида меҳмонлар иштирокида катта «Интернационал шеърият кечаси» ўтказилди. Кечада Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Ираклий Абашидзе, Аали Тўқомбоев, РСФСР Давлат мукофоти лауреати Давид Кугультинов, Егор Исаев, Бутуниттифоқ Ленин комсомоли мукофоти лауреати Гулрухсор Сафиева, Лариса Васильева ва совет шеъриятининг бошқа бир қатор таниқли намояндалари иштирок этди.

СЎЗ—„ДАВРА СТОЛИ" ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Давид КУГУЛЬТИНОВ,

Қалмиқ халқ шоири, РСФСР Давлат мукофоти лауреати

Бир неча йил муқаддам РСФСР адабиёти ва санъати кунлари муносабати билан мен серқуёш Ўзбекистонда бўлган эдим. Пахта йиғимтерими айни қизиган палла эди. Ўзбекистоннинг сўлим водийларида, бой тарихга эга қадимий шаҳарларида, тенгсиз жавоҳир бунёд этилаётган пахта далаларида бўлганман. Жаннатмакон бу юртдан олган таассуротларим кейинчалик яратилган қатор асарларимда ўз ифодасини топди. Чиндан ҳам адабиётлар дўстлиги — абадий дўстликнинг, халқлар дўстлигининг бир нишонасидир.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси халқларимизни озодликка чиқарибгина қолмасдан маданиятларимиз, адабиётларимиз ҳам гуркираб ўсишига кенг йўл очиб берди.

Тошкентда ўтаётган «Легературная газета»нинг Ўзбекистон Ёзувчилар союзи билан ҳамкорликдаги «давра столи» ҳам ана шу қутлуғ мавзуга «Биз — совет халқимиз» мавзусига қаратилгандир. «Давра столи» баҳсларида совет адабиётининг бугунги кундаги энг муҳим масалалари, кўп миллатли совет адобиётида халқлар дўстлигининг улуғланиши муҳокама этиляпти. Бу — совет адабиёти равнақига қўшилажак бир улушдир.

Қилич ҚУЛИЕВ,

Туркманистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, ёзувчи

«Қора карвон» романим ўзбек тилида чоп этилгач, китобхонлардан юзлаб мактублар олдим. Уларнинг бирида: «қаҳрамонларингиз ўзбекларнинг ўзгинаси. Сиз тасвирлайдиган воқеалар ҳам юртимизда бўлгандек туюлди менга», дейилади. Абдулла Қодирийнинг «Ўтган кунлар» романини ўқиганимда мен ҳам худди шундай туйғуни бошимдан кечирган эдим. Мана шу гапнинг ўзиёқ ўзбек ва туркман халқлари нечоғлик бир-бирига яқинлигини кўрсатади.

Кейинги йилларда совет адабиёти уфқлари беқиёс даражада кенгайди. Ўн-ўн беш йил муқаддам ялт этиб номи кўзга ташланган ёрқин истеъдодлар номи эндиликда оламга машҳур бўлмоқда. Чингиз Айтматов, Расул Гамзатов, Василь Биков, Йонас Авжюс, Василий Шукшин, Валентин Распутин, Анор ва бошқалар шулар жумласидандир. Бу адиблар ижоди бевосита совет адабиёти заминида камол топди. Эндиликда улар совет адабиёти довруғини оламга ёймоқда.

Совет адиблари ижодида халқлар дўстлиги мавзуи муҳим ўрин тутади. Шу маънода «давра столи». «Биз-совет халқимиз» мавзуида ўтаётганлиги қувонарлидир. Қизғин баҳслар билан ўтаётган «давра стол»и бизга бу қутлуғ мавзунинг янги-янги имкониятларини кўрсатмоқда. Бу имкониятлар эса яхши самаралар беради.

Аали ТЎҚОМБОЕВ,

Қирғизистон халқ шоири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ТОШКЕНТИМ

Тақдиримда у кунлар эди беқиёс хушҳол,
Маъносиз бўлар эди у кунларсиз ҳаётим.
Ёруғликка ўзини урган парвона мисол
Етимлик зулматидан ўзни шаҳарга отдим.
Тошкент, бағрингга босиб, бошим силадинг дарҳол
Парвоз учун қувватни сендан олди қанотим.
Жонажоним Тошкентим,
Менга бахт этдинг ато.
Қалбимга саховатинг,
Меҳр-ёдинг бўлди жо.
Китоблардан дунёнинг маъносини ўрганиб,
Ташналигим қондирдим ҳаётбахш булоғингдан.
Бағрингда мурғак қалбим кулди меҳрга қониб,
Илк бор тўйиб завқ олдим булбули сайроғингдан.
Тошкентим — она юртим! Бешигингда уйғониб
Парвоз қилдим бургутдай фароҳли қучоғингдан.
Меҳрибоним Тошкентим,
Қарздорингман умрбод.
Кўксимда қайноқ қалбим
Меҳринг-ла тепади шод.
Кўз очибоқ дунёни кўрган чоғимда илк бор
Ота-онам уқтирган одамийлик каломин —
Тошкент қалам сеҳри-ла ўргатди менга такрор,
Шу боис эъзозлайман дилимда унинг номин.
Шундан буён қалбимда доимо гуллар баҳор —
Гуллару дилга солар Алишернинг илҳомин.
Қадрдоним Тошкентим.
Бағринг — дўстлар гўшаси.
Таралар жаҳон бўйлаб
Сендан булбулнинг саси.
Она шаҳрим Тошкентим, бағринг ҳамиша қайноқ,
Аримайди қалбингдан меҳр, муҳаббат, сурур.
Дўстона оилада доим гуллаб, яшнаб тур!
Кўпларга йўлчи юлдуз! — порла яна ёрқинроқ
Шуълангдан оқаверсин қалбларга ҳаётбахш нур.
Тошкент, бердинг зўр қанот,
Орзулар солдинг дилга.
Шу орзуларим мени
Бошлади Кремлга!

Файзи ШОҲИСМОИЛ таржимаси.

Егор ИСАЕВ

РСФСР

Хотирот суди

(Достондан парча)

Қўшнимиз — оёқсиз
Курт —
уч оёқли велосипедин
ҳайдаб кирди ҳовлимизга.
—Салом! —хириллади. —
—Тўхтаб тур! —
хириллади.
Ўрнидан чиқиб кўндаланг
қаддини ростларкан,
ҳассаси,
қўлтиқтаёғи
ғижир-ғижир қилди.
—Мен айтсам,
тасаввур ҳам қилолмайсан,
Хорст...
Яна,
Тушунасанми, Герман?
Яна тинч ухлолмадим.
Яна асаблар шекилли.
Бамисоли
ўша йилгидай
учинчи даврага
кетаётганмишман.
кўксимда нишонларим
бор эмиш.
Йўлакай
қўлимдан ўт отармишман,
кичкина қилиб
отармишман.
у бўлса
ка-а-а-а-тта бўлиб
қайтармиш,
ҳар томондан менга
ва сенга отилармиш,
лов-лов қилармиш!..
Тутиб кетган эмиш
осмоннинг ярмини,
узиб қўйган эмиш —
ўнг ва чап ёғни...
Узилиш!
Кейин мен
осмони фалакка
учи-иб кетганмишман
оёқсиз фаришта бўлиб.
«Ура!» —
қичқирармишман,
кўкрагимнинг сернғи эса
жонимни суғуриб
олаётганмиш...
Сен кулма, тўхтаб тур,
Охирин эшит.
Ўзи эса куларди...

Миразиз АЪЗАМ таржимаси.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

ДЎСТЛАР НИГОҲИ

«Ҳақиқати Ўзбекистон» республика газетасининг 10 апрель сонининг учинчи саҳифаси материалларига «Дўстлар нигоҳи» номли умумий сарлавҳа берилган. Бу бежиз эмас. Материаллар муаллифлари — қардош тожик қаламкашлари. Неча кундирки улар Тошкент олий партия мактаби қошидаги малака ошириш курсида таълим олмоқдалар. Саҳифада эълон қилинган публицистик мақолалар, лавҳалар, шеърлар ўзбек ва тожик халқларининг азалий ва адабий меҳру муҳабати, қўлга киритилаётган улкан меҳнат ғалабаларимизнинг нашидаси устоз ва шогирдлик каби муқаддас анъанамизнинг шарофатининг ёрқин ифодасидир.

Шоира Озод Аминзода «Дўст уйида» номли мақоласида, «Гўзал шаҳрим Тошкент», «Дўстлик қасидаси» шеърларида халқларимизнинг қон-қардошлигини зўр эҳтирос билан куйлайди.

Турдиали Бойбобоев «Оҳанрабо» номли публицистик мақоласида ўзбек ва тожик пахтакорларининг дўстлигидан унутилмас лавҳалар келтиради. Б. Абдувоҳидов эса «Бир қадам» номли репортажида Тошкент метроси Ҳамид Олимжон станцияси қурилиши ҳақида бир олам қувонч билан ҳикоя қилади. Ҳайрат Шанбазода, Жума Қувват, Ширин Бунёд шеърларида буюк Ленин даҳосидан нур эмган муқаддас дўстлигимизнинг ранг-баранг қирралари самимий ва эҳтирос билан куйланган.

ҲАЁТ ЙЎЛИ

Гулрухсор САФИЕВА,

Бутуниттифоқ Ленин комсомоли мукофоти лауреати.

Кўзга чалинмайди бу йўл анжоми,
Елиб-югураман аммо бетиним.
Юзма-юз келса ҳам жарликлар коми,
Олдинга ундайди юрагим маним.

Боғлардан ўтарман гоҳи мастона,
Чўл бағрин кезарман гоҳида хомуш.
Тоғ қалби тўқийди минг бир афсона,
Чўққилар учида қанот қоқмас қуш.

Мен-чи, бу чўққидан ўтмоғим даркор,
Бу йўл чорламоқда узоқ-узоққа.
Олов ғов бўлса ҳам топмайман қарор.
Бу йўл йўл бермайди ҳеч бир сўроққа.

Ахир бу орзулар, умидлар йўли,
Диллар дилёрининг йўлидир бу йўл.
Бу йўлни гуллатар одамзод қўли,
Не-не мўжизага қодирдир бу қўл!

Сўроққа тутарман ўзимни доим,
Бу йўлда қолдими мендан нишона!
Бирор қалб бўлдими қалбимга қоим!
Ё унут бўлдими худди афсона!

Ҳисобот берурман ўзимга ўзим,
Не-не оловларда тобланди дилим.
Юракда борини сўзлайди кўзим,
Муҳаббат макони —нурли манзилим.

Янги бир ғалаён, янги куч ва руҳ,
Узоқ-узоқларга чорлайди яна.
Оламга нақш берур янги бир шукуҳ,
Орзулар дунёси қилур тантана.

Гоҳ азоб, изтироб бўлур йўлдошим,
Йўлимда гоҳ жарлик, гоҳи қир-адир.
Аммо ҳам бўлмагай ҳеч қачон бошим,
Диллар ўлкасига бошлар у ахир!

ЖОНИБЕК таржимаси.

Давронга ўхшар

Ибройим ЮСУПОВ,

Қорақалпоғистон АССР халқ шоири

Кўзимнинг равшани, пахтакор халқим,
Сен десам тилларим гўёга ўхшар.
Босган қадамнинг гул, қўлларинг олтин,
Қалбинг қуёш нури — зиёга ўхшар.

Яшартириб қадим Жайҳун ёқасин,
Пахтанинг гулидан безанган нақшинг,
Меҳнат майдонида жавлон уришинг,
Нур мавж уриб оққан дарёга ўхшар.

Ғаллакор элини нонга тўйдириб,
Чўлда чорва мол семизин сўйдириб,
Сен дунёга нафис кийим кийдириб,
Ясантирсанг жаҳон Зуҳрога ўхшар.

Эзгу ишлар тарозини боссин деб,
Ватан бойиб, ободонлик ошсин деб,
Коммунизм мўл-кўллиги тошсин деб,
Ниятинг бир саҳий дунёга ўхшар.

Пахта экинларининг шоҳи, султони,
Пахта фаровонлик, турмуш карвони,
Халқимнинг пахтадан сурган даврони
Жамшид суролмаган давронга ўхшар.

Ахир, ўз-ўзидан келмас бу даврон,
Меҳнат майдонида урмасанг жавлон,
Фарҳод ариқ очса тош кесиб тоғдан.
Ул ҳам сендан таълим олганга ўхшар.

Қурултой чақириб Тошкент, Нукусда,
Эртанинг анжомин кўриб экишга,
Улуғ зафар учун халқ тўлиб кучга,
Билак ҳимариши полвонга ўхшар.

Халқим сенинг меҳнатсеварлигингни,
Теран сўз маъносин биларлигингни,
Ер дардига дармон бўларлигингни,
Айтсам ибн Сино — Луқмонга ўхшар.

Яхши ният билан сен чигит солиб,
Кунда қанча қўйсанг, юзинг кўп ёруғ,
Меҳринг суви билан ёзди суғориб,
Кўзинг ерга юлдуз ёйганга ўхшар.

Мард пахтакор халқим, тошсин хирмонинг,
Нурдай тоза азаматлик виждонинг.
Ер тилини билган ҳар бир деҳқонинг,
Олим— академик, донога ўхшар.

Халқим, зафар, сўзин жонлат янгидан,
Турмуш бўлсин яна кўркам, фаровон,
Хазинаси ортиб шодлансин Ватан,
Ватан оқ сут берган онага ўхшар.

Маъруф ЖАЛИЛ таржимаси.

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

СОВЕТ ИТТИФОҚИ УЧУН ЯСАЛГАН КЕМА

СОФИЯ. Русь шаҳридаги Иван Димитрев номли кемасозлик ва кема ремонт комбинати ходимлари Совет Иттифоқининг буюртмаси билан ишланган 5 минг тонна юк кўтарадиган «Лена—нефть-150» танкерини совет буюртмачиларига муддатидан илгари тайёрлаб топширдилар. Кемасозлар меҳнатда эришган бу муваффақиятларини В. И. Лениннинг туғилган кунининг 110 йиллигига бағишладилар.

Русь шаҳридаги комбинатнинг кенгайиши самарали Совет—Болгария ҳамкорлигининг конкрет намунасидир. Бу ерда совет конструкторлари тузиб берган техника лойиҳаси асосида замонавий сузувчи воситаларни кўплаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Совет Иттифоқи Русь шаҳридаги комбинатдан 140 га яқин дарё ва денгиз танкерлари, кучли буксирлар олди. Улар мамлакатнинг кўпгина портларида ишлаб турибди.

200 МИНГ РАЦИОНАЛИЗАТОР

БУДАПЕШТ. Венгрия Социалистик ишчи партияси XII съезди Венгрия рационализаторлари олдига катта вазифалар қўйди. Мамлакат коммунистларининг олий анжумани уларни меҳнатга социалистик муносабатда бўлиш намунасини кўрсатишга, саноатнинг муттасил ривожланишига, ишлаб чиқариш самарадорлигининг ўсишига кўмаклашишга даъват этди.

Ҳозирги вақтда Венгрияда меҳнаткашлардан 200 мингдан ортиқ киши рационализатор деган юксак унвонга эга. Республика корхоналарида ҳар куни 70 мингдан кўп янгилик ишлаб чиқаришга жорий этилмоқда. Бу янгиликлардан фойдаланиш етти миллиард форинт миқдорида иқтисодий самара бермоқда.

ВАШИНГТОННИНГ ЖАЗО ЧОРАЛАРИ

Ж. Картер маъмурияти Эрон ислом республикасига қарши эълон қилинган, шунингдек планлаштирилаётган чоралар теварагидаги шовинистик жазавани авж олдирмоқда.

Оқ уйнинг расмий вакили матбуот конференциясида, башарти Ж. Картер эълон қилган чоралар Вашингтон учун мақбул натижаларга олиб келмаса, Эронга нисбатан қўшимча жазо чораларининг «кўпдан-кўп хилма-хил вариантлари» борлиги тўғрисида пўписа оҳангида гапирди. Давлат департаментининг вакили ҳам очиқ-ойдин гапни айтиб қўя қолди. Маъмурият ихтиёрида дипломатия муносабатларини узиш ва Эронни иқтисодий қамал қилишдан ташқари бу мамлакатни «иқтисодий, сиёсий ва психологик» жиҳатдан яккалаб қўйиш учун «бошқа чоралар ҳам бор», деди у. Эй-Би-Си телевидение компанияси шу баёнотни шарҳлаб, уни АҚШнинг «проблемани ҳал этиш учун ҳарбий чоралар кўриш» нияти бор, деб талқин этди.

Айни вақтда Вашингтон президент Ж. Картернинг Эронга қарши эълон қилган чораларини рўёбга чиқаришга ўзининг Ғарбдаги иттифоқчиларини ҳам жалб этишга уриниб, уларга тазйиқни кучайтирмоқда. «Нью-Йорк таймс» газетасининг хабар қилишича, АҚШ Ғарбдаги бир қанча мамлакатларга мактуб йўллаб, АҚШдан ибрат олишни ва Эронга қарши «кескин чоралар» кўришни талаб қилди. Газетанинг маълумотларига кўра, АҚШ бу мамлакатларнинг Эрон билан савдо-сотиқни тақиқлаб қўйишларини, шунингдек бу мамлакатдаги ўз элчиларини чақириб олишларини ва у билан дипломатия муносабатларини узишларини талаб қилмоқда.

(ТАСС).

ТЕҲРОННИНГ ЖАВОБИ

ТЕҲРОН, 10 апрель. (ТАСС). Эрон президенти А. Банисадр ва Ислом революцион кенгашининг аъзолари 8 апрелда оятилло Ҳумайни билан учрашдилар. Кенгаш вакили Х. Ҳабибининг хабар қилишича, Ҳумайни кенгашнинг ишидан мамнун эканлигини билдирган ва АҚШнинг муносабатларни узиш тўғрисидаги қарори Эрон учун бирон-бир проблема келтириб чиқармайди, деган. Аксинча, Эрон учун золим билан муносабатда бўлмаслик яхшироқ, деган Ҳумайни. У турли гуруҳлар чиқариши мумкин бўлган ҳар қандай тартибсизлик ва фитналар пайини қатъиян қирқишга ҳам кўрсатма берган.

Эрон президенти А. Банисадр Эрон радиоси ва телевидениеси орқали гапириб, Эрон халқини ҳамда «нифоқ ва тартибсизлик чиқаришга уринаётган гуруҳларни» ҳукумат ва Ислом революцион кенгаши билан ҳамкорлик қилишга даъват этди. «Душман—деди у,—бизнинг биргина заиф томонимиздан фойдаланиб қолиши мумкин, — ҳокимият учун курашда келишмовчилик ва рақобат келиб чиққудек бўлса, ана шундай заифлик бўлади».

Банисадр қуролли кучларнинг қўшма оператив штабини тузишга буйруқ берганлигини маълум қилди. Бу штаб ўзига ишониб топширилган кучларни бўлиши мумкин бўлган агрессияни даф этмоқ учун доимо жанговар тайёр ҳолда тутади.

Банисадр АҚШ кўрган жазо чоралари тўғрисида гапириб, мамлакат йил охиригача зарур кўпгина нарсалар — озиқ-овқат, дори-дармон билан таъминланган ва жамики иқтисодий дўқ-пўписаларга қарамай, бардош бериши мумкин, деди. Бундан ташқари биз, деди у, кўр-кўрона Америка сиёсатига эргашмаган мамлакатлардан керакли нарсаларни харид этишга ҳаракат қилдик.

Эрон экономика ва молия министри вазифасини ижро этувчи Салими Теҳрон радиосига берган интервьюсида АҚШнинг Эронни иқтисодий жиҳатдан қамал этишга қарор берганлиги хусусида гапириб бундай деди: бизда озиқ-овқат тахчил эмас, Эрон озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини ички ишлаб чиқариш ҳисобига қондира олишга қодир. Эронда тахчил бошқа молларга келганимизда эса, уларни АҚШдан бошқа мамлакатлар ҳам ишлаб чиқаради. Бизнинг талабларимизни қондираётган бошқа мамлакатлар ҳам бор. Бизда пул тахчил эмас, ҳатто денгиз йўллари ёпиб қўйилганида ҳам зарур молларни қуруқликдан келтира оламиз.

Эрон нефть министри Моинфар матбуот конференциясида гапириб, «Эрон ўзига қарши иқтисодий жазо чораларида қатнашадиган ҳар қандай мамлакатга» ўз нефтини юборишни тўхтатади, деди.

САРИҚ АЖДАҲОНИНГ УШАЛМАС ОРЗУСИ

«Биз Европа ва Американинг ресурсларидан фойдаланишимиз мумкин. Бизда тўрт юз ёки беш юз миллион одам бор, улардан ўн миллион солдатни бемалол ёллай оламиз. Бизда битмастуганмас темир ва металл запаслари бор, улардан минглаб ҳарбий кемалар ясаш мумкин. Ана шунда биз бешала қитъада ялло қилиб юра оламиз, ўшанда сариқ аждаҳонинг байроқлари қандай ҳилпираб туришини ва одамлар шу байроқлар остида ўйинга тушишларини, кўрасизлар».

XIX асрда Хитой сиёсий арбоби, Хитой миллатчиларининг идеологи Кан Ювэй мана шундай деб ёзган эди. Сариқ аждаҳони, тўғрироғи унинг тимсолини ўзига байроқ қилиб олган, босқинчилик муддаоси рамзига айлантирган кимсалар мана шундай орзу-хавас қилган эдилар. Бир вақтлар Мао Цзэдун Кан Ювэйнинг ғояларидан завқланган эди. Маонинг ворислари ҳам мана шу авантюристик орзуни дилларига жо қилиб олганлар.

Хитой ҳукмдорларининг буюк давлатчилик, гегемончилик муддаолари илдизлари қадим замонларга бориб тақалади. Аслида «оралиқдаги давлат» деган маънони билдирувчи Хитой номининг ўзида Хитой императорлари (бўғдихонлари)нинг ўз давлати дунёда марказий, раҳбарлик роль ўйнаши тўғрисидаги тасаввури ифодаланган. Уларнинг назаридаги дунё манзараси ҳам шу билан боғланган: тўртбурчак шаклидаги ер юзининг марказида Хитой жойлашган эмиш. Унинг тепасини, фақат оралиқдаги давлатнигина осмон гумбази қоплаб турибди. Ернинг чеккаларида эса «ваҳшийлар» — ҳар жиҳатдан хитойлардан тубан турувчи кишилар яшар эмиш. Бундан чиқадиган хулоса шуки, олий насаб бўлмиш хитойлар бошқа халқлар устидан ҳукмронлик қилишлари лозим эмиш. Мана шу концепция неча-неча минг йиллар давомида Хитой бўғдихонларининг Осиёдаги қўшни мамлакатлар халқларига қарши босқинчилик юришлари учун асос бўлиб хизмат қилиб келди. Реакцион буржуа миллатчилари, жумладан Гоминьданнинг ўта ўнг қаноти ҳам шуни мерос қилиб олган эди.

Маоизмнинг кўпгина ўзига хос хусусиятлари, шу жумладан урушқоқ гегемончилик ва буюк давлатчилик шовинизми эски Хитой жамиятининг миллатчилик анъаналари таъсирида шаклланди. ХХР ташкил топишидан ўн йил аввалоқ Мао Цзэдун Хитой томонидан «вақтинча қўлдан берилган» (демак, қайтариб олиниши лозим бўлган) давлатлар рўйхатига Корея, Бирма, Непал, Бутан, Вьетнамни қўшган эди. Пекиннинг иштаҳаси карнай бўлиб бораверди. 1965 йилда ХКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида Мао Цзэдун Хитой экспансиясининг программасини баён этиб: «Биз Жануби-Шарқий Осиёни албатта қўлга киритиб олишимиз лозим», деган эди. Пекиндагиларнинг босқинчилик майли Таиланд, Малайзия ва Сингапурга ҳам қаратилди. Маочилар Совет Иттифоқи, Монголия ва бошқа давлатлардан ҳам ер даъво қилмоқдалар. Кейинги 20 йилнинг ўзида Пекин ўз қўшниларидан Хитойнинг ўз территорияси тахминан ярмисига тенг келадиган майдонни даъво қилди.

Аммо иш даъво қилиш билангина чекланмади. Маочилар ўзларининг қароқчилик концепцияларини сурбетлик билан амалга ошира бошладилар. Хитой қўшинларининг Шимоли-Шарқий Ҳиндистонга бостириб кирганини, Совет-Хитой чегарасидаги қуролли иғвогарликларини, Вьетнамга қарши қилинган агрессияни, унинг Парасел оролларини босиб олганини эслатиб ўтайлик. Бирма, Ҳиндистон, Малайзия, Таиланд, Филиппиндаги ҳукуматга қарши қуролли гуруҳларни маочилар қўллаб-қувватлаганликларини эслатиб ўтайлик. Ниҳоят, Пекиннинг Индонезияни ўзига бўйсундириш йўлидаги авантюристларча уринишини эсга олайлик. Бу уриниш юз минглаб индонезиялик коммунистларнинг ёстиғини қуритишга сабаб бўлди ва шу мамлакатнинг Хитой билан муносабатлари узилишга олиб келди.

Маочиларнинг буюк давлатчилик, гегемончилик сиёсати кейинги йигирма йил мобайнида бир неча босқичдан ўтиб, кўп марталаб турланди. Аввал бошда маочилар социалистик давлатлар орасида ва жаҳон коммунистик ҳаракатида ҳукмронлик мавқеини олишга уринди. Бунинг иложи топилмагач, Пекин миллий-озодлик ҳаракатига бошчилик қилиш ва «учинчи дунё»нинг раҳбари бўлишни орзу қилиб қолди. Бу муддао ҳам барбод бўлгач, Хитой раҳбарлари (энди «улуғ дарға»нинг ўлимидан кейин) ўзи азалдан гегемончилик йўлини ўтказиб келаётганлар билан, яъни Америка империалистлари билан тил бириктиришга жазм қилдилар. 70-йилларнинг бошларидаёқ сезила бошлаган ва ошкора Советларга қарши асосга таянган бу тил бириктириш АҚШ вице-президенти Мондейлнинг 1979 йилда ва АҚШ мудофаа министри Брауннинг 1980 йил январида Пекинга қилган визитлари вақтида мустаҳкамланди.

Хўш, бундан Мао ворислари қандай мақсадларни кўзламоқдалар?

Биринчидан, Пекин стратеглари АҚШ ва унинг иттифоқчилари ихтиёридаги сиёсий, иқтисодий ва ҳарбий ёрдам ҳисобига Хитойнинг ҳарбий-иқтисодий заифлигини тиклаб олишни истайдилар. Улар НАТО мамлакатлари билан оғиз-бурун ўпишишдан фойдаланиб, ўз ҳарбий қудратларини оширишга умид қиладилар. Хитой ташқи ишлар министрининг ўринбосари Чжан Вэньцзиннинг яқинда АҚШга қилган визити бунинг сўнгги далилидир. Пекин Вашингтоннинг Хитойга Америка ҳарбий анжомлари, шу жумладан транспорт самолётлари, вертолетлар, радарлар ва алоқа воситалари сотилишига ижозат беришга эриша олди. Маочилар Англиядан ҳарбий самолётлар сотиб олишни умид қилмоқдалар.

Иккинчидан, Пекин раҳбарлари империалистик давлатлар билан тилёғламалик қилиш орқали шу давлатларни социализм дунёси билан тўқнаштириб қўйишни ва шу тариқа ўз қудрати жиҳатидан Хитойдан устун турган давлатларни заифлаштиришга эришишни хоҳлайдилар. Бундай ҳолда Пекиннинг ўзи чапак чалиб турган бўлур эди.

Ниҳоят, Пекин Ғарбнинг кўмаги ва ҳамкорлигига таяниб, Осиё китъасида ўзининг гегемончилик мақсадларига эришишни умид қилмоқда.

Пекин билан Вашингтоннинг Покистонда биргаликда қилаётган ҳаракатлари мана шундан далолат беради. Улар Покистон территориясини Афғонистонга ҳамда Жануби-Ғарбий ва Жанубий Осиёдаги бошқа давлатларга қарши агрессив ҳаракатлар учун бир майдонга айлантирмоқдалар.

Хитой ташқи ишлар министри Хуан Хуанинг Жануби-Шарқий Осиё давлатлари уюшмаси (АСЕАН)га аъзо бўлган беш давлатдан тўрттасининг пойтахтига яқинда қилган сафари ҳам буни тасдиқлайди. Пекин Ғарбнинг сиёсий ва дипломатик ёрдами билан АСЕАН мамлакатларини ўз босқинчилик мақсадларига хизмат қилишга бўйсундиришга уринмоқда. Маочилар уларни СССРга қарши, шунингдек Пекиннинг қўғирчоғи бўлишдан бош тортиб, социализм қуриш йўлини танлаб олган давлатлар — Вьетнам, Лаос ва Кампучияга қарши қилиб қўйишни хоҳлайдилар.

Аммо АСЕАН мамлакатлари Пекиннинг шум ниятларини пайқаб қолиб, унинг хатарли найрангида ўйинчоқ бўлишни хоҳламаётганликларини айтиб ўтиш керак. Улар Хитой вакилига шуни тушунтириб бердилар, натижада у Жануби-Шарқий Осиёдан яна қўлини бурнига тиқиб қайтиб келди.

Империализмнинг гумаштаси бўлиб қолган Пекиннинг авантюристик йўли хатарли эканлигини Осиё халқларигина эмас, бутун дунё халқлари ҳам тобора равшанроқ тушунмоқдалар. Башарти куч-қувват тўплаб олган Пекин гегемончилари Осиё мамлакатларига сўзларини ўтказгудек бўлсалар, у ҳолда Пекин катта уруш оловини ёқишдан ҳам қайтмаслигини халқлар пайқаб турибдилар. Улар Мао Цзэдуннинг 1957 йилда айтган: навбатдаги жаҳон урушида «инсониятнинг ярмиси, эҳтимолки, ярмидан ҳам кўпроғи ҳалок бўлади», бу эса унинг фикрича «чакки иш бўлмас эди» деган даҳшатли сўзларини ҳали унутганларича йўқ.

Жаҳон халқлари бу сиёсатнинг нақадар хатарли эканлигини тушунганликлари учун ҳам унга қатъият билан қаршилик қилмоқдалар. Оғзидан олов пуркаб турган ва беш қитъада ҳукмронлик қилишни орзу қилаётган сариқ аждаҳонинг йўли тўсилиши керак. Халқлар унинг дунёни вайронгарчилик уруши гирдобига ташлашига имкон бермайдилар. Ҳатто империалистлар ўт билан хатарли ўйнашишда бу аждаҳони ишга солишга уринганликлари тақдирида ҳам улар ўз ниятларига ета олмайдилар.

В. СЕРОВ.
(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● СОФИЯ. София аҳолисидан 130 мингдан кўпроқ киши В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган пойтахтни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш шанбалигида иштирок этди. Улар «Софияни намунали социалистик шаҳарга айлантирамиз», деган шиор остида меҳнат қилдилар.

● ДЕҲЛИ. Ҳиндистон давлат қишлоқларни электрлаштириш корпорацияси Бихар штатидаги қишлоқларни электрлаштириш программасини амалга оширишга киришди. Программага мувофиқ 1980 йилда штатнинг энг олис овулларида яна 860 қишлоқ ҳамда деҳқон далаларига сув берувчи «кичик ирригация иншоотлари» деб аталмиш уч мингта иншоот электрлаштирилади. Корпорация шу мақсад учун 16 миллион рупий пул ажратди. (ТАСС).

КЎЧАТ ЭКИНГ, БОҒ ҚИЛИНГ!

1. Тошкентдаги Низомий номли давлат педагогика институти студентлари Ленин номли болалар боғида кўчат экмоқдалар.

2. Тошкент шаҳрини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш икки ойлиги давом этмоқда. Суратда: Ленин номли проспектда манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилмоқда.

И. ГЛАУБЕРЗОН фотолари.

ҲАР БИР МИКРОРАЙОНДА, УЙДА, ҲАР БИР ҚИШЛОҚДА СПОРТ МАЙДОНЧАСИ БЎЛСИН

ОММАВИЙЛИК ОМИЛИ

Колхозимиз Хўжаобод районидаги кўп тармоқли хўжаликлардан ҳисобланади. Биз кейинги йилларда қишлоқ ёшларининг спорт билан мунтазам шуғулланишларига алоҳида эътибор бермоқдамиз. Волейбол, қўл тўпи, баскетбол, шахмат-шашка, самбо, футбол ва миллий кураш билан шуғулланиш учун шароитлар яратилган. Ж. Раҳматов, К. Маҳмудов, Х. Боботоев, Ю. Абиев сингари педагоглар ёшларга спорт сир-асрорларини ўргатишяпти. Колхоз аъзоларининг кўпчилиги ГТО нишондорларидан.

Бригадалараро мусобақалар айниқса қизиқарли ўтди. Бунда спортчиларимиз волейбол, баскетбол ва шахмат-шашка бўйича ўзаро баҳслашдилар. Ленин ордени кавалери Жўрабек Нишонов бошлиқ бригаданинг волейболчилари, Тўйчибой Ҳасанов раҳбарлик қилаётган бригада баскетболчилари мусобақаларда ютуққа эришдилар. Ғолибларга махсус совринлар топширилди. Ҳозир хўжалигимизда 176 нафар иккинчи, 256 нафар оммавий разрядли спортчи бор. 34 киши биринчи разрядга эга бўлса, ёшларимиздан тўрт нафари спорт мастерлигига номзоддир. Мухлислар колхоздаги 2 спорт мастери билан фахрланадилар.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ёшларнинг спорт билан шуғулланишлари учун қулай шароитлар бўлишига эътибор қилмоқдалар. Стадион, спорт заллари физкультурачилар ихтиёрида. Сув бассейни қуриш мўлжаллаб турилибди. Бригадаларда ва дала шийпонлари яқинида спорт майдончалари ташкил этилган.

А. ҲАМРОҚУЛОВ,
«Правда» колхози комсомол комитетининг секретари.

АХБОРОТ

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР

ДОҲИЙ ЮБИЛЕЙИГА

Тўрткўл райони саноат, қурилиш, транспорт корхоналарида, маданий-оқартув муассасаларида В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги шарафига буюк сиймо ҳаёти ва революцион фаолиятини акс эттирувчи фото ва китоб кўргазмалари ташкил қилинмоқда. Доҳийнинг ҳаёти, революцион фаолияти ҳақида докладлар, лекциялар, суҳбатлар, савол-жавоб кечалари ўтказилаётир.

Яқинда районда «Ленин иши яшамоқда ва ғалаба қилмоқда» деган мавзуда илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Конференцияда район партия комитети, маориф бўлими, комсомол комитети ва ҳарбий комиссариат активлари доҳийнинг революцион фаолиятига доир докладлар қилдилар. Йиғилиш мароқли ўтди.

БАЛИҚЧИЛИК ХЎЖАЛИГИ

Амударё районидаги Энгельс номли колхоз базасида шу йил январида «Қипчоқ» совхози ташкил қилинди. Бу ерда сунъий кўл барпо этилиб, Хоразм область Янгиариқ районидаги балиқчилик комбинатидан бир тонна зоғарабалиқ, сазан ва бошқа хил балиқлар келтирилиб боқилмоқда. Балиқларнинг ривожланиши яхши.

—Бу йил,—дейди совхоз директори Нурилла Худоёров, — совхоз ишчиларига арзон баҳо билан 3,5 тонна балиқ сотамиз. Йил охиригача сунъий кўлимизни яна кенгайтирамиз. Шу ҳисобдан яқин келажакда балиқ етиштиришни 12—15 тоннага етказамиз.

ТУҲФА

Қорақалпоғистон АССР халқ рассоми, Бердах номли республика мукофоти лауреати Қауендар Бердимуратов ва Ж. Шомуродов номидаги санъат билим юрти ўқитувчиси, ёш скульптор Жақсибой Тўлагановлар доҳиймиз Владимир Ильич Ленин бюстини маҳорат билан яратдилар.

В. И. Лениннинг бу бюсти Нукус районидаги «Нукус» сабзавотчилик совхозининг клубига қўйилади.

Қ. Бердимуратовнинг 1970 йилда ишлаган «Лениннинг Орол балиқчиларига хати» деб аталган композицион скульптура портрети Қорақалпоғистон АССР санъат музейида сақланмоқда.

ЎҚУВЧИЛАР ОЛИМПИАДАСИ

Фанлар бўйича бу йилги олимпиада Нукус давлат университетида бўлиб ўтди.

Математика фани бўйича юқори синфларнинг 80 ўқувчиси иштирок этди. Мусобақа якунида биринчиликни Элликқалъа районы, иккинчи ўрнини Нукус шаҳри, учинчи ўрнини Хўжайли, Тахиатош шаҳарларининг ўқувчилари эгалладилар.

Тарих ва ижтимоий фанлар бўйича эса Нукус шаҳар мактаб ўқувчилари биринчи, Беруний, Элликқалъа районлари ўқувчилари иккинчи ўрнини қўлга киритишди. Ёш химиклар олимпиадасида биринчи ўрнини Шуманай районы, иккинчи ўрнини Беруний районы, учинчи ўрнини Элликқалъа районы мактаб ўқувчилари олдилар.

Олимпиада мусобақаси ғолибларига Қорақалпоғистон область комсомол комитетининг мақтов ёрлиқлари ва қимматбаҳо буюмлар топширилди. Ғолиблар Тошкент шаҳрида ўтказиладиган мактаб ўқувчилар олимпиадасида қатнашадилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АХЛОҚ ВА ОДОБ МАВЗУИДА

УСТОЗЛИК КАЛОМИ

Тарихдан маълум ва машҳур бўлиб, номлари бизгача етиб келган буюк алломалар, олимлар, файласуфлар, барча илм аҳлларининг ҳам ўз етакчилари, уларни фан ва маданият майдонидаги «атак-чечак»лик ёшидан ўз даврининг номдор кишисигача олиб чиқувчи устозлари бўлган. Бундай меҳру-марҳаматчи шамчироғдай, иқбол устуни бақувват, бардошкор устозлар қўлида илм олганлар фан сир-синоатларини ўрганиш, билим олиш билан биргаликда таълим-тарбия кўрганлар, халқимиз хизматига камарбаста кишилар бўлиб вояга етганлар. Шундай кишиларнинг ўзлари ҳам вақти-соати келиб, муносиб шогирдлар — илми толибларни етиштирганлар. Бундай устоз ва шогирдлик муносабатлари узоқ давом этиб, йиллар оша такрорий, бузилмас анъанага айланиб қолган.

Ҳар бир илм толиби, ҳунар ихлосманди ўз муайян йўл кўрсатувчисига, илмий раҳбарга, ихтисос мураббийсига, маслаҳатгўй ва насиҳатгўй шахсга эга бўлиши шарт. Акс ҳолда, у чамбарак доирасидаги олмахонга ўхшаб изга туша олмайди, манзилга ета олмай, узоқ вақт адашиб-улоқиб юради. Ундай киши «калаванинг учи»ни тополмай, амалий ишга кириша олмайди. Бемор ўз шифокорини топмагунча давосини ололмайди, деганларидек, шогирд ҳам ўзига устоз топмагунча ҳар жиҳатдан етук инсон бўлолмайди. Эшелонга локомотив қанчалик керак бўлса, шогирдларга ҳам устозлар шунчалик зарур.

Бахилнинг боғи кўкармас, деганларидек, хасис, худбин, қизғанчиқ, ҳамиятсиз кишининггина шогирди бўлмайди. Ҳар бир ялтираган нарса олтин бўлавермайди. Юксак илмий даража ва унвон соҳиби ҳам шогирд тайёрламаса, унга устоз деган ном ҳайф; уни оддийгина қилиб илмий ходим, зиёли, нари борса домла, деб қўя қоладилар. Шогирдсиз устозни мевасиз дарахтга қиёс қилса арзийди.

Машҳур совет математиги академик В. М. Глушков фандаги «Ота ва болалар», яъни устоз ва шогирдлар муносабати масаласига яна бир жило берувчи ранг киритиб, айтадики, «дон уруғи бошоқ чиқаргани сингари, олим ўринбосар тарбиялаб етказиши керак. Бу тадқиқотнинг жамият олдидаги кадр-қимматини кўрсаткичларидан биридир».

Ёш Карл Маркс илм толибларининг касб танлашига доир рефератида айтган гаплари айниқса диққатга сазовордир. «Инсоннинг моҳияти шундай ташкил топганки, одам ўз замондошларини такомиллаштириш учун, уларнинг фаровонлиги учун ишлагандагина ўзини камол топтиришга эришиши мумкин...» Бу касбнинг машаққатлари ҳам, лаззати, гашти ҳам борлигини таъкидлаб, Маркс давом этади: «Агар башарият учун ҳаммадан кўп меҳнат қила олишимиз мумкин бўлган касбни танлаган эканмиз, бунда биз унинг оғирлиги остида букилмаймиз, чунки бу ҳамманинг манфаати учун бериладиган қурбондир, унда биз аянчли, маҳдуд, худбин шодлигини ҳис қилмаймиз, балки бизнинг бахтимиз миллионларга тегишли бўлиб қолади».

Ана шундай бахтга муяссар бўлган ёшлардан кўплаб шогирд етиштириб, уларни илмий, сиёсий, ижтимоий, ахлоқий жиҳатлардан тарбиялаш, камолоти ва истиқболи ҳақида оталарча ғамхўрлик қилган сермаҳсул устозлар республикамизда жуда кўп. Фанимизнинг атоқли арбобларидан аллома олим Иброҳим Мўминов йигирмадан зиёд фан доктори, юздан ортиқ фан кандидати етиштирганлигини айтиб ўтишнинг ўзи кифоя. Устозимизнинг анъаналарини шогирдлари Э. Юсупов, М. Хайруллаев, О. Файзуллаев, А. Валиев, Қ. Хоназаров, М. Баратов ва Х. Расулов сингари профессорлар давом эттиришмоқда. Бу фан жонкуярларининг меҳнатлари туфайли ҳозирги кунда қирқдан ортиқ фалсафа фанлари доктори, икки юздан зиёд фан кандидатлари бор, етмишга яқин аспирант, диссертант, кичик илмий ходимлар — бўлғуси файласуф олимлар фаол илмий иш олиб боришаётир. Шуниси диққатга сазоворки, улар ҳозир ҳам ўзларини аллома олимнинг шогирди деб билиб, унинг ҳаётлик чоғидаги турмуш тарзидан, меҳнат услубидан ибрат олишга, ижтимоий турмушнинг барча жабҳаларида ундан ўрганишга ҳаракат қиладилар. Ҳозир ҳам марҳум устознинг уйи ҳар бир байрам арафасида шогирдлари давраси билан гавжум бўлади. Улар устознинг оила аъзолари билан бирга уни хотирлаб турадилар. Дарҳақиқат, устозни бир умр устоз деб билиб, уни кексайганида ҳам, вафотидан кейин ҳам ўзидан ёки оила аъзолари ҳолидан мунтазам хабар олиб туриш ҳар бир шогирднинг энг муҳим бурчи эканлигини асло унутмаслик лозим.

Ёш илмий ходимнинг изланишида, фан чўққиларини мустаҳкам эгаллашида устознинг ўгитлари жуда катта аҳамиятга эга. Устоз шогирдига илмий сабоқ берувчигина эмас, айни пайтда у ўз қўл остида илмий иш олиб бораётган ёшларнинг тарбиячиси ҳамдир. Устоз шогирд учун ҳам тарбиячи-педагог, ҳам фан сирларини ўргатувчи муаллим бўлмоғи лозим. Устоз ва мураббий сўзлари бир-биридан ажралмас тушунчалардир.

Коммунистик ахлоқ принциплари устоз ва шогирд орасидаги муносабатларнинг соф, покиза, ҳалол, самимий, беғараз, таъмасиз ва илм-фан манфаатигагина хизмат қиладиган бўлишини қатъиян талаб этади, устоз ва шогирд шаънига заррача ҳам доғ туширмайдиган бўлишни тақозо этади. Агар устоз ёки шогирд ўзаро муносабатдан ахлоқимизга, илм-фанга ёт бўлган манфаатни кўзласа, жамият нафратига дучор бўлади. Устоз қанчалик улуғ аллома, комил, юксак истеъдод ва бой заковат соҳиби бўлмасин, барибир, у ғоят камтар бўлиши, бу соҳада Лениндан ва унинг издошларидан ибрат, намуна олиши керак.

Илм-фан соҳасидаги шогирднинг жамият ва устоз олдидаги энг асосий етакчи, ҳал этувчи бурчи унинг меҳнатсеварлигидир. Ўқиш, тинимсиз изланиш эса илм-фан чўққиларига чиқиш йўлидаги меҳнатнинг энг машаққатли, сердиққат, самараси тезда зуҳур этмайдиган, оқибати дарҳол намоён бўлмайдиган туридир. Шогирд бундай заҳматлар олдида бардошли ва саботли бўлиши керак. Бу борада К. Маркснинг қуйидаги сўзларини эслаб ўтиш кифоя қилади: «Фанда кенг, текис йўл йўқ, кимки унинг тош шағалли сўқмоқларидан юриб, чарчашни билмай юқорига эмаклаб интилиб борсагина, унинг нурафшон чўққиларига етиб олади». Ҳақиқатан, шогирд тиммай меҳнат қилиб, интиладиган, тиришадиган, излайдиган, истайдиган, талаб этадиган фан мухлисидир.

Юқорида устоз ва шогирд муносабатлари коммунистик ахлоқ принципларига бўйсундирилган бўлиши керак, дедик. Коммунистик ахлоқ принциплари эса, айниқса, шогирд ҳаётида, хатти-ҳаракатида муҳим ўрин тутади. Одоб шогирднинг зебу зийнати, юксак фазилатидир. Беодоблилик эса кўпчилик олдида унинг юзини ерга қаратади, устозини маломатларга қолдиради. Бундай нусхалар кўпроқ савлат тўкиб юришни, манманлик, ортиқча ғурур билан кам ўқиб, кам изланиб, кўпроқ ўйин-кулгига берилишни хуш кўрадилар. Ёшликдаги дамларни беҳуда ўтказадилар. Бундай ҳол уларнинг илмда саёз, уқувсиз, калтафаҳм бўлиб ўсишига сабаб бўлади. Шогирдлик, фан мухлиси бўлишлик ҳар қандай ўйин-кулгидан кўра фидойиликни, юксак ахлоқ-одобни талаб қилади.

Бугунги шогирдлар эртанги йирик мутахассислар, устозлар ишининг давомчиларидир. Совет мутахассиси ҳақида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев айтган қуйидаги сўзлар ёш илмий ходимларга — шогирдларга ҳам батамом тааллуқлидир: «Бугунги совет мутахассиси марксча-ленинча таълимот асосларини яхши эгаллаган, партия ва мамлакатнинг сиёсий мақсадларини аниқ кўрадиган, кенг илмий ва амалий тайёргарликка эга бўлган, ўз мутахассислигини мукаммал эгаллаган кишидир; совет мутахассиси уддабуррон ташкилотчи, меҳнатни илмий ташкил этишга қобил кишидир; у одамлар билан ишлашни биладиган, уларнинг фикри-зикрига қулоқ соладиган, эришилган ютуқларни танқидий баҳолайдиган кишидир; ниҳоят, у юксак маданиятли, юқори билимли, янги жамият зиёлисидир».

Устозларни ўртоқ Л. И. Брежнев «жамиятимизнинг бебаҳо бойликлари» деб бежиз айтмаган, уларнинг номлари Ватанимиз ва жаҳон фанининг ифтихоридир. Доҳиймиз В. И. Лениннинг «Ўқиш, ўқиш ва яна ўқиш» деган қимматли сўзлари устозлар ва шогирдларнинг ҳаётий эҳтиёжига, кундалик шиорига айланган.

Устоз—шогирд. Бу жумла англатиб турган маъно ифодаси шунчаки шахсий муносабат рамзи эмаслиги ҳаммага равшан. У ёки бу соҳада бўлмасин, хоҳ илмда, хоҳ ҳунарда бўлсин — қатъи назар, бу муносабатда туб ижтимоий-социал маъно ётади. Афсуски, бу маънога ҳали айрим кишилар тўла тушуниб етганларича йўқ. Ҳали орамизда раҳбарлик учун бир неча аспирант ёки диссертант олиб, кейинчалик уларни ўз ҳолига ташлаб қўядиган, уларнинг тақдири устида бош қотирмайдиган ёки ўз шогирди маҳсулига тайёр ошга баковулдай биргаликда авторлик қиладиган илмий раҳбарлар ҳам йўқ эмас. Баъзи шогирдлар борки, улар илмий унвон олиб, ишлари битганидан кейин устозларини буткул унутиб қўядилар, кўча-кўйда, оламлар орасида учратиб қолсалар ҳам ўзларини кўрмаганликка олиб, жуда бўлмаса қўл учида кўришиб кетаверадилар. Халқимиз бундай ноқобил ёшлардан, устозига хиёнат қилиб, берган илмига кўрнамаклик билан қарайдиган кишилардан жирканади, уларни «конкўр» дейди. Чунки устозига ҳурмат кўрсатмаган шогирд олим бўлса ҳам, сира одам бўлолмайди. Кези келганда, мен аспирантурага кириб олгач, бирор сектор ёки кафедрага бириктирилиб қўйилганидан кейин ойлар ва йилларни хотиржамлик билан, ҳеч бир ишга қўл урмай вақтини бекор ўтказиб, сўнг сафдан «мир қуруқ» бўлиб чиқиб кетадиган кишилар ҳақида ҳам тўхталмоқчиман. Бундай шахслар аспирантурага келадиган талантли, келажаги порлоқ, ўзини илм-фан йўлига чоғлаган кишилар ўрнини банд қилмай, умрларини беҳуда ўтказмай, ўз вақтида бирон бир фойдали иш билан шуғулланганлари маъқул.

Ёшларга илм бериш, уларни келажакда етук фан арбоблари қилиб воягa етказиш устоз мураббийларнинг муқаддас бурчидир. Шогирдлар тарбияси, уларнинг таълими билан узлуксиз шуғулланиш бугунги кундаги муҳим масалалардан бири бўлиб қолиши лозим. Кишилик жамиятимиз тараққий этиб борган сари устоз ва шогирдларга бўлган талаб, улар олдидаги вазифалар ҳам ошиб бораверади.

А. ОРТИҚОВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор.

БЕЛЛАШУВЛАР, ТЎПЛАР, ОЧКОЛАР

● **ФУТБОЛ:** Иккинчи лиганинг Ўзбекистон зонасида куч синашаётган коллективлар мамлакат чемпионатининг бешинчи тур ўйинларини ўтказишди: «Амударё» — «Каршистрой» — 1:0, «Хива» — «Динамо» — 1:0, «Хоразм» — «Хисор» — 1:0, «Шаҳрихончи» — «Янгиер» — 0:0, «Хўжанд» — «Старт» — 0:1, «Пахтачи» — «Соҳибкор» — 4:0, «Наримановчи» — «Нефтяник» — 1:1, «Бухоро» — «Ешлик» — 0:2, «Зарафшон» — «Пахтакор» — 1:0. Ҳозирча «Ешлик» ҳамда «Нефтяник» командалари 9 ва 7 тадан очко тўплаб пешқадамлик қилмоқдалар.

ҲАР ТЎҒРИДА

СОҲИБКОРЛАР КЎМАКЧИСИ

Болгариядаги Карлово шаҳрининг трактор комбинатида ясалган узум узадиган янги «КГ-2» комбайни қаришб юзта узум узувчининг юмушини бажара олади. Бу машинанинг аввалгиларидан анча фарқи бор. Комбайн мотор ва бошқа узеллари ишини контроль қилувчи система билан таъминланган.

Янги машинанинг Карлово комбинатида ишлаб чиқарилган тажриба намуналари шу йил кузда синовдан ўтади.

ОҚҚУШЛАР КЎПАЙИБ БОРМОҚДА

Чехословакиялик орнитологлар мамлакат территориясида оққуш уялари кўпайиб қолганлигини мамнуният билан қайд қилмоқдалар. Оққушлар яшайдиган жойлар ҳам кенгайди. Илгари улар доимо яшаб келган жой жанубий Моравия бўлса, 60-йиллардан бошлаб оққушлар Чехиянинг кўпгина районларида ҳам яшайдиган бўлиб қолди. Улар кўпинча қишни Ческе Будеевице каби катта-катта шаҳарларда ўтказмоқдалар.

ЖОНИВОРЛАР ҲИМОЯГА ОЛИНДИ

Непал (Катманду)нинг бой ҳайвонот дунёсида камдан-кам учрайдиган қора кийик қирилиб кетиш хавфи остида турибди.

Бундан ярим аср муқаддам эса жанубий паст текисликлерде минглаб ана шу гўзал ҳайвонлар яшарди. Соатига эллик километргача тезлик да чопадиган бу кийиклар саёқ овчилардан омон қололмади. Шу билан бирга кийиклар учун бирдан-бир паноҳ ҳисобланган ўрмонлар ҳам аёвсиз кесиб юборилди.

Ҳозир мамлакатда қора кийикларни қирилиб кетишдан сақлаб қолиш программаси амалга оширила бошлади. Улар тутиб, Карнали давлат қўриқхонасига келтирилмоқда. Улар бу ерда одам ҳимоясида бўладилар. Кийик овловчиларни жазолаш чоралари ҳам белгилаб қўйилди. Қора кийикни ёки Қизил дафтарга киритилган бошқа ҳар қандай ҳайвонни ўлдирган киши беш йил муддат билан қамоққа ташланади ва унга ўн беш минг рупиягача жарима солинади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ» ОРДЕНЛИ АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ
ОБЛАСТЬ ХАЛҚ МАОРИФИ БЎЛИМЛАРИ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА
20 АПРЕЛЬ СОАТ 10.00 ДА
МАТЕМАТИКА ВА ФИЗИКА
ОЛИМПИАДАСИНИ ЎТКАЗАДИ

ОЛИМПИАДА ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАРДА ЎТКАЗИЛАДИ:

АНДИЖОН шаҳри, 1-микрорайон — 13-мактаб;
БУХОРО шаҳри, Ильич кўчаси, 12-уй, — 14-мактаб; Ленин комсомоли проспекти — 21-мактаб;
ГУЛИСТОН шаҳри, 3-микрорайон — 8-мактаб;
ЖИЗЗАХ шаҳри, 2-микрорайон — Тошкент политехника институтининг умумтехника факультети;
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЬ ҚАМАШИ РАЙОН МАРКАЗИ — Свердлов номли мактаб;
НАМАНГАН шаҳри, Коммунистическая кўчаси, 57-уй — педагогика институти;
САМАРҚАНД шаҳри, Регистон кўчаси, 6-уй, — 2-мактаб;
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР, ТЎРТКЎЛ шаҳри — Луначарский номли мактаб;
ТЕРМИЗ шаҳри, Восточная кўчаси, — 12-мактаб;
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ШЎРЧИ РАЙОН МАРКАЗИ — 36-мактаб;
УРГАНЧ шаҳри, Московская кўчаси, 31-уй — Ўқитувчилар малака ошириш институти;
ФАРҒОНА шаҳри, Советская кўчаси, 27-уй — 6-мактаб;
ТОШКЕНТ шаҳри, Навоий кўчаси, 13-уй — Тошкент политехника институти.

ОЛИМПИАДАНИ ЎТКАЗИШ ПРОГРАММАСИ:
Институт етакчи олимларининг чиқишлари.
Кириш имтиҳонларига тайёрланиш ва уларни топшириш бўйича методик маслаҳатлар.
Олимпиада иштирокчилари бажарадиган контроль ишлар кириш имтиҳонлари даражасида ўтказилади.
Олимпиадага якун ясаш ҳамда ғолибларга ёрлиқ ва дипломларни топшириш.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ҳунар-техника таълими давлат комитети
2-ТОШКЕНТ ПОЙАБЗАЛ ФАБРИКАСИ БАЗАСИДАГИ
149-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1980—81 ўқув йили учун
ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ
ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: мўйнадўз-бичиқчи, тикувчи-мотористка, бичиқчи (чарм пойабзаллар ишлаб чиқариш бўйича), техника контроли бўлими контролёри, пойабзал бошлиғини тайёрловчи, тикув машиналарининг ремонти бўйича слесарь, электр ускуналарига хизмат кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш бўйича электромонтёр, янка пойабзаллар тикиш бўйича пойабзалчи.

ЎҚИШ МУДДАТИ ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР УЧУН БИР ЙИЛ, ТЎЛИҚСИЗ ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР УЧУН ЭСА 2 ЙИЛ.
Билим юрти қошида ишчи-ёшлар мактаби мавжуд.
Бошқа шаҳарликлар ётоқхона билан таъминланадилар.
Ўрта маълумотлилар ҳар ойда 30 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар, тўлиқсиз ўрта маълумотлилар эса давлат таъминотида бўладилар (кунига 3 маҳал овқат, кийим-бош).
Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга иш ҳақининг 50 проценти тўланади.
БИЛИМ ЮРТИ ҚОШИДА ВОКАЛ-ЧОЛҒУ, БИЧИШ ВА ТИКИШ, ТЎҚИШ, КИНО-ФОТО ТЎГАРАКЛАРИ ИШЛАЙДИ.
Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ёзилган ариза, турар жойидан справка, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, 3х4 см. ҳажмдаги 6 та фотосурат.
ҲУЖЖАТЛАР ЯКШАНБА КУНИДАН ТАШҚАРИ ҲАР КУНИ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор райони, Домбробод массиви, Наққошлик кўчаси, 199-уй (16 троллейбус, 84-автобуснинг «Домбробод» массиви бекати), метронинг «Собир Раҳимов» станцияси. Телефон: 76-11-45.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/IV да Инқилоб тонги.
МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 11/IV да Паранжи сирлари, 12/IV да Чоллар ва кампирлар.

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»
СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
12 АПРЕЛЬ соат 17.00 ва 20.00 да
13 АПРЕЛЬ соат 18.00 ва 20.30 да
ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ, ДАВЛАТ ХИЗМАТ КЎРСАТГАН
„ЯЛЛА“ ВОКАЛ-ЧОЛҒУ АНСАМБЛИНИНГ
КОНЦЕРТЛАРИ
Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Фаррух Зокиров.
Билетлар соат 14.00 дан сотилади.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг
ТОШКЕНТ АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ ВА ЙЎЛЛАР ИНСТИТУТИ
1980 йилга
автомобиль йўллари ва автомобиль транспорти ихтисоси бўйича
кундузги ва сиртқи аспирантурага
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Кундузги аспирантурага 35 ёшдан катта бўлмаган, сиртқи аспирантурага эса 45 ёшдан катта бўлмаган ва танлаган ихтисоси бўйича камида 2 йиллик иш стажига эга бўлган олий маълумотлилар қабул қилинади.
Аспирантурага қабул қилиш икки турда (май ва ноябрь ойида) ўтказилади.
Аспирантурага қабул қилишни сўраб институт ректори номига ёзилган ариза 1 майгача (биринчи тур) қуйидаги ҳужжатлар билан қўшиб топширилади: кадрларни ҳисобга олиш бўйича шахсий варақа (3 та фотосурат билан), олий ўқув юртини тугатганлиги тўғрисидаги дипломнинг копияси, таржимаи ҳоли, сўнгги иш жойидан характеристика, эълон қилинган илмий ишлари рўйхати, ихтиролари ёки илмий докладли (реферат).
Имтиҳонлар 12 май — 12 июнь кунлари (биринчи тур), 3 ноябрь — 3 декабрь кунлари (иккинчи тур) ўтказилади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, ГСП, К. Маркс кўчаси, 32-уй, аспирантура бўлими, 96-хона. Телефон 33-50-39.

Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети коллективи Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг «Ёш гвардия» нашриёти бош редактори, шоир Э. Воҳидовга отаси
Каримбой САҲИБОЕВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтининг коллективи доцент Р. А. Муҳамадаминовга онаси
Фароғат ТОЛИПЖОНОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат университети ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари ҳамда илмий коммунизм кафедраси коллективи шу кафедра ўқитувчиси Т. М. Қурбоновга отаси
Мирзақул ҚУРБОНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00—Время. 9.40—Гимнастика. 10.05—Горнчилар, қаерласиз! 10.35—Сарсонлик саргардонликда (бадиий фильм, 9-серия). 11.40 — Концерт. 15.00—Янгиликлар. 15.20—Ҳужжатли фильм. 15.35—Ўсмирлар ижоди. 16.05 —Адабий ўқиш. 17.00 — Чақмоқлар (бадиий фильм). 18.35—Дўстларимиз чеҳраси. 19.25—Дунё воқеалари. 19.40—Концерт. 19.55—Космонавтика кунига бағишланган тантанали йиғилиш. Совет Армияси Марказий академик театридан олиб кўрсатилади. 21.30 — Время. 22.05 — Эрмитаж. Қадимги Греция санъати. 22.35—Венгрия озод этилганлигининг 35 йиллигига бағишланган СССРда Венгрия маданияти кунларининг ёпилиши. Танаффусда — Дунё воқеалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30—А. П. Чехов. «Ғилоф бандаси». 12.00—Ўйлаб топ. 12.30—Темур ва унинг командаси (бадиий фильм). 13.35 — Замандас. 18.05—Болалар учун фильм. 18.25—В. И. Ленин туғилган кунининг 110 йиллигига. 18.45—Инсон болаликдан бошланади. 19.15—Ленинча альбом. 4-фильм. 19.30—Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30—Ахборот. 20.50—Қўшиқчи — шоирлар. 21.30—Время. 22.05—Оламда нима гап. 22.35—Оловнинг бўйсундирилиши. (бадиий фильм, 1-серия).

II

20.05—Янгиликлар. 20.25 — Табиатга муҳаббат. 20.55 — Буюк зафарлар йили. 21.25—Ўқув кўрсатуви. 22.25 —Ҳужжатли фильм.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Область театрлари солистларининг концерти. 9.30 — Оммавий қўшиқлар. 10.40 — «Ленинномa» програмаси. 12.10 — Гулла, яшна кўриқ ўлка. 13.00 — Чорвадорларнинг ишлари ва муаммолари. 13.30 — Ўзбекистон эстрадаси артистларининг концерти. 14.00 — Илғорлар тажрибасидан. 18.30 — Сиёсий билимлар радиоуниверситети. 18.45 — «Юность Узбекистана» 19.55 — Москва. Космонавтика кунига бағишланган тантанали йиғилиш. 22.30 — А. Абдуллаев. «Инсон қалри». Радиопьеса. 23.20 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000 Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор— 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши— 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-23; 32-54-18, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-36; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 5-10-71; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-21; Бухоро — 3-31-43; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-55; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.